
Jaarverslag 2025

Uitvoering en handhaving
provincie Gelderland

Inhoud

1	Samenvatting	3
	Inleiding	4
	Deel I Algemeen	6
2	Kwaliteit	7
	2.1 KPI's afdeling VTH	7
	2.2 KPI's ODRA en ODRN	8
3	Resultaten bestuurs- en strafrecht	10
	3.1 Bezwaar- en beroepsprocedures	10
	3.2 Bestuursrechtelijke handhaving	12
	3.3 Strafrechtelijke handhaving	13
	3.4 Juridische verzoeken	13
	Deel II resultaten per kerntaak	15
4	Kerntaak duurzame ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer	16
	4.1 Badwaterbassins	16
	4.2 Zwemlocaties oppervlaktewater	17
	4.3 Grondwaterbescherming	18
	4.4 Grondwateronttrekkingen en open bodemenergiesystemen (OBES)	20
	4.5 Luchtvaart	22
5	Kerntaak milieu, energie en klimaat	24
	5.1 Complexe bedrijven	24
	5.2 Ontgrondingen	35
	5.3 Bodemsanering	37
	5.4 Speciale taak ODRN: hergebruik effluent	37
	5.5 Storten buiten inrichtingen (Wet milieubeheer artikel 10.2)	37
	5.6 Vuurwerkevenementen	38
	5.7 Stiltegebieden	38
	5.8 Cluster Meten & Advies	39
6	Kerntaak vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden	40
	6.1 Natura 2000-gebieden	40
	6.2 Flora en fauna	41
	6.3 Houtopstanden	42
7	Conclusies en aanbevelingen	44
8	Bijlage 1 Klanttevredenheid	46
	8.1 Resultaten klanttevredenheid ODRN	46
	8.2 Resultaten klanttevredenheid ODRA	46
9	Bijlage 2 Onttrekkingen industriële toepassing provincie Gelderland	48
10	Bijlage 3 Overzicht gebruikte afkortingen	50

1 Samenvatting

Gedeputeerde Staten (GS) van Gelderland zijn bevoegd gezag voor verschillende taken van uitvoering en handhaving (UH). Dit betekent dat GS vergunningen verlenen, toezien op de naleving van wetten en, indien nodig, zorgen voor handhaving bij bedrijven en organisaties waarvoor zij bevoegd gezag zijn. Een deel van de UH-taken wordt uitgevoerd door de interne provinciale afdeling VTH. Het andere deel wordt uitgevoerd door de Omgevingsdienst Groene Metropool (ODGM). De ODGM is het resultaat van de fusie van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) en Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) per 1 januari 2026. In dit jaarverslag over 2025 spreken we nog van de ODRA en ODRN.

Tabel 1: totaal aantal afgehandelde aanvragen/meldingen ODRA en ODRN 2021 – 2025

	2025	2024	2023	2022	2021
Afgehandelde aanvragen (en meldingen) ODRA en ODRN	467	397	261	274	296

Tabel 2: totaal aantal afgehandelde aanvragen/meldingen afdeling VTH 2021 – 2025

	2025	2024	2023	2022	2021
Afgehandelde aanvragen en meldingen afdeling VTH	3212	1432	1534	1590	1613

Tabel 3: totaal aantal controles afdeling VTH 2021 – 2025

	2025	2024	2023	2022	2021
Controles afdeling VTH	1449	1342	1850	1592	2036

Tabel 4: totaal aantal controles ODRA en ODRN 2021 – 2025

	2025	2024	2023	2022	2021
Complexe milieucontroles	321	333	367	392	380
Seveso-inspecties	41	43	40	42	51
Controles bestaande bouw	58	65	51	42	70
Bodem (ODRA)	125	122	183	198	241
Vuurwerk	98	105	110	116	33
Totaal	643	668	751	790	775

Tabel 5: totaal aantal klachten/meldingen afgehandeld 2021 – 2025

	2025	2024	2023	2022	2021
Klachten afdeling VTH	3				
Vragen, informatie en meldingen afdeling VTH	3536	3506	3169	2693	4788
Klachten ODRA en ODRN	645	717	1295	1392	1826

Inleiding

Gedeputeerde Staten (GS) van Gelderland zijn bevoegd gezag voor verschillende taken van uitvoering en handhaving. Dit betekent dat GS vergunningaanvragen en meldingen afhandelen, actualisaties uitvoeren, maatwerkbesluiten en goedkeuringsbesluiten nemen, toezien op de naleving van wetten en indien nodig zorgen voor handhaving. Het doel is een gezonde en veilige leefomgeving. Een deel van de taken wordt uitgevoerd door de interne provinciale afdeling VTH. Het andere deel wordt uitgevoerd door de Omgevingsdienst Groene Metropool (ODGM). De ODGM is het resultaat van de fusie van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) en Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) per 1 januari 2026. De ODRA en ODRN hebben samen met de provincie en gemeenten in 2025 veel energie gestoken in de fusie. De nieuwe organisatie is een robuuste uitvoeringsorganisatie die gemakkelijker aan de kwaliteitscriteria kan (blijven) voldoen. In dit jaarverslag over 2025 spreken we nog van de ODRA en ODRN.

De uitvoerende partijen en de provincie als opdrachtgever werken samen volgens de beleids- en uitvoeringscyclus, de BIG-8. Als onderdeel van de beleids- en uitvoeringscyclus hebben we in 2025 een nieuwe versie van de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie (UHS) vastgesteld ([PS2025-505](#))¹. In de UHS staat hoe we de UH-taken uitvoeren en welke doelen we daarbij stellen. De jaarlijkse opdracht leggen we vast in het uitvoeringsprogramma (UP). Hierin staat welke UH-taken we het komende jaar uitvoeren en welke prioriteiten we stellen. Hoe we het Uitvoeringsprogramma 2025 ([PS2024-1038](#)) uitvoerden, beschrijven we in het Jaarverslag 2025. In het jaarverslag laten we zowel inhoudelijke resultaten als resultaten rondom de kwaliteit van de uitvoering zien. Het jaarverslag bevat veel cijfers, zoals aantallen verleende vergunningen, uitgevoerde controles en vastgestelde overtredingen. Daarnaast beschrijven we hoe we aan onze prioriteiten hebben gewerkt en welke projecten we hebben uitgevoerd.

¹ Inmiddels is in maart 2026 een geactualiseerde versie vastgesteld: [PS2026-274](#)

In 2025 waren prioriteiten voor de ODRN en ODRA samengevat:

- Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS);
- Indirecte lozingen (naar aanleiding van de Kaderrichtlijn Water);
- Kennisontwikkeling, informatiebeheer en datakwaliteit.

Op deze drie onderwerpen is extra ingezet in 2025, zie paragraaf 5.1.

Voor afdeling VTH speelden in 2025 de volgende zaken een belangrijke rol in de uitvoering:

- De afdeling VTH heeft in 2025 verdere ervaring opgedaan met het werken onder de Omgevingswet. Onze processen zijn verder aangepast en aangescherpt en dat zien we terug in de resultaten van onze dienstverlening. We zijn positief over de stappen die we hebben gezet en gepland hebben. Zo hebben we de achterstand op soortenbescherming in Q2 2025 al ingehaald. Wat betreft stikstofuitstoot hebben we de vergunningenstrategie aangepast en juniorcapaciteit aangetrokken om de grote hoeveelheid werk beter aan te kunnen. We hebben ook de communicatie naar initiatiefnemers voor nieuwe en lopende stikstofvergunningen verbeterd. En we hebben de capaciteit op toezichthouders vergroot waardoor we onze dienstverlening kwalitatief kunnen waarborgen.

- In 2025 konden drinkwatervergunningen en vergunningen voor open bodemenergiesystemen worden geactualiseerd en is steviger gestuurd op industriële grondwateronttrekkingen. Ook zijn informatiebrieven gestuurd en ambtshalve wijzigingen toegepast om de leveringszekerheid van drinkwater te waarborgen. Daarmee is een belangrijke stap gezet naar robuuster toezicht en beter beheer van grondwateronttrekkingen en bodemenergiesystemen.
- We hebben gewerkt aan het intrekken van latente ruimte in vergunningen voor grondwateronttrekkingen. Door onze jarenlange monitoring hebben we een goed beeld welke bedrijven latente ruimte hebben, desondanks voelen niet alle bedrijven zich geroepen dit in te laten trekken. Door het intrekken van latente ruimte verkleinen we potentiële onttrekkingen en kunnen toekomstige stappen zijn om nog scherper te zijn op waterbesparingsplannen. We hebben het intrekken van latente ruimte per 2025 geborgd in de primaire werkprocessen.
- In 2025 zijn een aantal vervolgstappen gezet in het actualiseren van het beleid voor luchtvaart, het nieuwe luchtvaartbeleid verwachten we 2e helft 2026. Vanuit afdeling VTH bereiden we ons daarop voor, onder andere met meer focus op toezicht.
- Afdeling VTH heeft in 2025 gewerkt aan een nieuwe risicoanalyse voor de taakvelden badwaterbassins, zwemlocaties oppervlaktewater, grondwaterbescherming, grondwateronttrekkingen, open bodemenergiesystemen, ontgrondingen en houtopstanden. Begin 2026 zijn op basis hiervan nieuwe toezichtstrategieën vastgesteld in een nieuwe versie van de UHS. Hierin is ook een aanpak voor stikstof opgenomen.

In deel I van het jaarverslag beschrijven we algemene resultaten die breder zijn dan een enkel taakveld: kwaliteit van de uitvoering en bestuurs- en strafrecht. In deel II staan de resultaten per kerntaak. Hier gaan we dieper in op de verschillende taakvelden.

Deel I Algemeen

Deel I beschrijft de kwaliteit van de uitvoering (op basis van KPI's) en de resultaten van bestuurs- en strafrecht.

2 Kwaliteit

De samenleving verwacht dat de provincie de UH-taken professioneel en goed uitvoert. Daarom gebruiken we kritische prestatie-indicatoren (KPI's) om de prestaties te volgen.

2.1 KPI's afdeling VTH

Tabel 6: resultaten KPI's afdeling VTH (resultaten taakvelden opgeteld)

KPI*	Streefwaarde	2025	2024	2023	2022	2021
Uitvoering geplande controles	90%	89%	77%	84%	50%	75%
Aanvraag afhandelen binnen de wettelijke termijn	90%	46%	19%	24%	27%	56%

*Afdeling VTH monitort vanaf 2026 de KPI's die in de nieuwe UHS zijn vastgesteld.

De streefwaarde voor het uitvoeren van de geplande controles is bijna gehaald. Dit is verbeterd ten opzichte van 2024 door extra capaciteit van toezichthouders. Bij natuur worden controles met name uitgevoerd op basis van klachten en meldingen. Deze worden niet ingepland, en dus ook niet meegenomen in de KPI.

De streefwaarde voor het afhandelen van aanvragen binnen de wettelijke termijn is wordt nog niet gehaald. We hebben nog steeds te maken een krappe arbeidsmarkt. Wel is het percentage verbeterd ten opzichte van voorgaande jaren, door capaciteitsverhoging en procesverbeteringen. Deze vonden plaats in het laatste kwartaal, waardoor we nog niet alles konden inhalen.

2.2 KPI's ODRA en ODRN

Tabel 7: overzicht resultaten KPI's complexe bedrijven

KPI	Streef- waarde ²	Grens- waarde	2025	2024	2023	2022	2021
Organisatie voldoet aan de landelijke VTH-kwaliteitscriteria	100%	n.v.t.	100%	-	-	-	-
Vergunningverlening complexe bedrijven							
Aanvraag omgevingsvergunning afhandelen binnen wettelijke termijn (bouw & milieu inclusief Seveso)	90%	50%	50%	36%	70%	59%	58%
Uitvoering geplande actualisatietoetsen	100%	75%	63%	100%	100%	100%	99,1%
Handhaving complexe bedrijven							
Uitvoering aantal milieucontroles volgens UHS*	95%	90%	90%	90%	95%	99%	86%
Uitgevoerde specialistische controles*	95%	90%	94%	65%	100%	81%	-
ODRN: Uitvoering geplande Seveso-inspecties	100%	95%	100%	100%	100%	100%	100%
ODRN: Inspectierapportage Seveso-inspectie binnen 8 weken verzonden	100%	95%	78%	68%	80%	80%	66%
Tijdige uitvoering van de hercontroles (binnen 3 weken na afloop van de hersteltermijn na een waarschuwing)*	75%	50%	65%	43%	57%	46%	74%
Tijdige uitvoering hercontroles binnen drie weken na begunstigingstermijn (na een last)*	90%	75%	73%	75%	100%	96%	-
Klachtbehandeling binnen 5 werkdagen na indiening*	80%	65%	67%**	82%	81%	86%	84%
LHSO gevolgd	100%	90%	93%	98%	99%	100%	-
Voor ieder bedrijf is een actueel branche- of toezichtplan opgesteld*	95%	90%	100%	96%	90%	93%	-
Juridische kwaliteit beschikkingen: beschikkingen waarbij bezwaar of beroep in de procedure ongegrond wordt verklaard of ingetrokken, ten opzichte van het aantal beschikkingen waarbij bezwaar of beroep wordt ingediend	90%	70%	58%	-	-	-	-
ODRN: Juridische kwaliteit beschikkingen: beschikkingen zonder bezwaar of beroep, of met ongegrond bezwaar of beroep, ten opzichte van het totale aantal beschikkingen	95%	90%	97%	-	-	-	-
ODRA: Juridische kwaliteit: tijdige opvolging (6 weken) van bezwaarschriften na uitspraak van de Commissie Rechtsbescherming	80%	40%	33%	-	-	-	-
ODRA: Inzicht in eindsituatie (bijvoorbeeld bodem) na beëindiging activiteiten	100%	70%	100%	-	-	-	-
ODRA: Bestuurlijke informatievoorziening aandachtsbedrijven	100%	90%	100%	-	-	-	-

*De cijfers van deze KPI's gelden alleen voor de ODRA. Het gaat om nieuwe KPI's die in mei 2025 zijn vastgesteld in de UHS. De ODRN kon deze KPI's in 2025 nog niet meten, omdat ze nog geïmplementeerd moesten worden in de systemen.

**Tot en met 2024 was de termijn voor klachtafhandeling 14 dagen in plaats van 5. Daarom ligt het percentage in 2025 lager. De tijdige reactie is in de loop van 2025 wel toegenomen.

² De streefwaarden zijn de ambitie voor de langere termijn. Daarnaast werken we met grenswaarden. Deze moeten gehaald worden.

Voor de programma's complexe handhaving en aandachtsbedrijven hebben we de grenswaarden grotendeels gehaald. Voor tijdige hercontroles na het verlopen van de begunstigingstermijn bij een last onder dwangsom ligt het percentage met 73% net onder de grenswaarde. Het totale aantal hercontroles met een in acht te nemen termijn was laag (15) en bij 3 daarvan moesten metingen worden uitgevoerd om te controleren of de overtreding was opgeheven. Het uitvoeren van metingen is lastiger te plannen dan een fysieke controle.

Voor de KPI juridische kwaliteit beschikkingen waar een score van 58% is behaald, is de grenswaarde niet gehaald. Bezwaren bij vergunningenprocedures werden relatief vaak gegrond verklaard, maar in veel gevallen kon het vergunningenbesluit met relatief weinig aanpassingen en toelichtingen worden genomen.

Ook voor de KPI juridische kwaliteit: tijdige opvolging waar een score van 33% is behaald, is de grenswaarde niet gehaald. Het binnen 6 weken nemen van een nieuwe beslissing na het advies van de commissie Rechtsbescherming is in 4 van de 12 gevallen gelukt. Het gaat vaak om complexe zaken waarbij ingegaan wordt op de verschillende adviezen van de commissie in de zaak. Het is beperkt gelukt om de benodigde capaciteit in te zetten binnen de proceduretermijn.

De ODRN haalt niet alle wettelijke termijnen voor vergunningverlening. Hoewel de gestelde grenswaarde van 50% is behaald, blijft het streven om in 90% van de gevallen te voldoen aan de wettelijke termijnen (streefwaarde)³. Hoewel het behaalde percentage lager is dan gewenst, is er sprake van een stijging ten opzichte van 2024. Vooral bij uitgebreide procedures wordt de termijn beperkt gehaald. Deze procedures zijn complex door meervoudige vraagstukken en afhankelijkheden van ketenpartners. De eerdere koppeling met de Wet natuurbescherming voor het afronden van Wabo-procedures heeft tot ophoping van dossiers geleid. Ook de verbinding tussen bouw- en milieuaspecten zorgt voor vertraging in de besluitvorming. Verder zien we dat veel dossiers stilliggen vanwege uitgezet advies bij externe partners. We verbeteren de samenwerking met ketenpartners en werken efficiënter in vergunningprocedures door een zakelijkere houding richting bedrijven (scherper aan de wind varen). We stimuleren dat er eerst een goed vooroverleg wordt gevoerd, zodat er een kwalitatief goede aanvraag wordt ingediend. Voor scherper aan de wind varen zijn in 2025 afspraken opgenomen in de werkinstructie. Voor de implementatie hiervan is een gedragsverandering nodig. Zie verder paragraaf 6.1.

³ Lopende Wabo-procedures beïnvloeden de KPI tijdigheid negatief, aangezien deze procedures niet meer tijdig behandeld kunnen worden. Als de KPI zonder Wabo-procedures worden berekend, komt deze op 61%.

Voor het verzenden van de inspectierapportages van Seveso-inspectie binnen 8 weken is de grenswaarde van 95% niet gehaald. De inspecties worden uitgevoerd met andere ketenpartners, waar de ODRN ook van afhankelijk is voor het aanleveren van de rapportage. De Nederlandse Arbeidsinspectie heeft een eigen toets van inspectierapporten waardoor termijnen soms niet worden gehaald.

3 Resultaten bestuurs- en strafrecht

3.1 Bezwaar- en beroepsprocedures

Belanghebbenden kunnen bezwaar en beroep aantekenen tegen onze besluiten. In deze paragraaf worden de cijfers met betrekking tot deze procedures uiteengezet.

De juristen van de afdeling VTH zijn vanaf de primaire besluitvorming betrokken bij complexe natuur- en stikstofdossiers en verzorgen de procesvoering in bezwaar- en beroepsprocedures. Zij toetsen besluiten aan de wetgeving en jurisprudentie en adviseren het bestuur hierover. Zo borgen zij dat besluiten juridisch houdbaar zijn en GS een goed gewogen afweging kunnen maken. In 2025 vroeg de voorbereiding en afhandeling van procedures rond stikstof en soortenbescherming een aanzienlijk deel van de juridische capaciteit van de afdeling, onder meer door de complexe doorwerking van landelijke beleidswijzigingen en recente uitspraken over passende beoordeling en vergunningplicht. De expertise van de VTH-juristen wordt breed benut, zowel binnen als buiten de provincie. Dat versterkt de inhoudelijke kwaliteit, maar legt ook blijvend een grote claim op de juridische capaciteit binnen VTH.

In onderstaande tabel staat hoe vaak bezwaar en beroep is ingesteld met betrekking tot de afdeling VTH en wat daarvan de uitkomst was. Dit zijn beroep- en bezwaarzaken die met name betrekking hebben op natuur (soortenbescherming en stikstof).

Tabel 8: beroep en bezwaar, taken uitgevoerd door de afdeling VTH

	totaal	ongegrond / afgewezen	gegrond / toegewezen	niet ontvankelijk	ingetrokken
(hoger) beroep en bezwaar 2025	235	51	57	29	52
(hoger) beroep en bezwaar 2024	149	39	42	25	43
(hoger) beroep en bezwaar 2023	94	30	27	11	26
(hoger) beroep en bezwaar 2022	87	72	8	3	4

De stijging van gegronde zaken is in samenhang met de forse groei van het totaal aantal procedures, verhoudingsgewijs is dit bijna gelijk. Dit hangt ook samen met toenemende complexiteit van dossiers op het gebied van stikstof en soortenbescherming, waarbij een snel veranderende jurisprudentie ertoe leidt dat besluiten op onderdelen door rechters worden vernietigd.

ODRA en ODRN voeren bezwaar- en beroepsprocedures uit die spelen bij complexe bedrijven en bodem- en vuurwerktaken. ODRN voert deze uit op het gebied van vergunningverlening (bouw en milieu) en procedures bij Seveso- inrichtingen (vergunningverlening en toezicht), ODRA bij de overige procedures. In onderstaande tabellen staan de aantallen afgeronde procedures en de resultaten hiervan.

Tabel 9: aantal afgeronde bezwaar-, beroeps- en hoger beroepsprocedures

Procedures	2025	2024	2023	2022	2021
Bezwaar	34	54	18	22	20
Voorlopige voorziening	10	4	5	12	7
Beroep rechtbank en Hoger Beroep RvS	29	16	20	12	7
% ongegrond/afgewezen/niet-ontvankelijk/ingetrokken	58%	81%	77%	48%	63%
Totaal aantal	73	74	43	46	34

Tabel 10: overzicht resultaten bezwaar- en beroepsprocedures

Wet/ onderwerp	Totaal	Ongegrond / afgewezen	Gegrond/ toe- gewezen	Niet ontvankelijk/ onbevoegd	Ingetrokken
Bezwaar	34	4	22	3	5
VV	21	-	16	3	2
HH	13	4	6	-	3
(Hoger) beroep	29	10	9	-	10
VV beroep	17	7	4	-	6
HH beroep	12	3	5	-	4
Voorlopige voorziening	10	4	0	-	6
VV voorlopige voorziening	2	1	-	-	1
HH voorlopige voorziening	8	3	0	-	5
Totaal	73	18	31	3	21

Procedures hebben een lange doorlooptijd door capaciteitsproblemen bij de rechtspraak. Daarnaast vragen de procedures extra juridische capaciteitsinzet ten opzichte van de afgelopen jaren.

Verder zien we dat het percentage ongegrond/afgewezen/niet-ontvankelijk/ingetrokken wat lager is dan 2024. Dit betekent dat er relatief veel bezwaren bij vergunningenprocedures gegrond zijn verklaard. Dit kan echter ook gebeuren met instandhouding van de rechtsgevolgen: de vergunning blijft, maar moet op geringe onderdelen worden aangepast of toegelicht.

3.2 Bestuursrechtelijke handhaving

Als er een overtreding wordt vastgesteld, is het doel van bestuurlijke handhaving om deze situatie ongedaan te maken. In onderstaande tabel staat hoe vaak de afdeling VTH in 2025 bestuursrechtelijk heeft gehandhaafd.

Tabel 11: overzicht bestuursrechtelijke handhaving afdeling VTH

Besluiten	Totaal	Ontgrondingen	Zwemwater	Grondwater- bescherming	Natuur	Grondwater- onttrekkingen
last onder bestuursdwang	-	-	-	-	-	-
last onder dwangsom	55	-	-	-	-	-

Bij bestuursrechtelijke handhaving zijn juristen van afdeling VTH van begin af aan intensief betrokken. Zij beoordelen of aan de wettelijke vereisten voor handhaving is voldaan. Daarbij waken zij over een zorgvuldige dossiervorming en stellen de lasten juridisch sluitend op. Dit is essentieel bij handhaving op natuurovertredingen, waarbij de juridische risico's en de economische belangen vaak groot zijn.

Wij zetten een last onder bestuursdwang enkel in als er geen ander handhavingsalternatief is, gelet op het ingrijpende karakter van het middel. Dit doen wij pas na afstemming met gedeputeerde. Voor last onder dwangsom hebben wij het totaal aantal bijgehouden.

De ODRA en ODRN hebben het mandaat om handhavend op te treden bij complexe bedrijven. Hieronder staan de aantallen zaken van de afgelopen jaren.

Tabel 12: overzicht (voornemen tot) handhaving bij complexe bedrijven

Besluiten	2025	2024	2023	2022	2021
Voornemens genomen	54	42	42	25	20
% bedrijven met voornemen	21%	17%	12%	11%	6%
handhavingsbeschikkingen (LOD of LOB) die van kracht zijn	49	45	65	35	19
% bedrijven met LOD of LOB	23%	17%	15%	16%	9%
Gedoogbeslissingen	6	6	8	3	2

3.3 Strafrechtelijke handhaving

Het strafrecht ligt primair bij het Openbaar Ministerie (OM). De instrumenten van het strafrecht zijn vooral gericht op overtredingen stoppen, herhaling voorkomen, de overtreder straffen en het wederrechtelijk genoten (economisch) voordeel wegnemen. Er is op verschillende niveaus periodiek overleg tussen de omgevingsdiensten en de strafrechtpartners (OM, politie). Er is een beperkte inzet geweest op strafrechtelijke handhaving bij complexe bedrijven (niet-Seveso). Bij circa 16% van de 343 overtredingen was bestraffend strafrechtelijk optreden een optie op basis van de LHSO. Echter is niet alle gevallen een boa om advies gevraagd, mede doordat de capaciteit van boa's voor andere zaken is ingezet. Wel is door een boa meegewerkt aan een strafrechtelijk onderzoek na een incident.

De huidige samenwerking in de aanpak van milieucriminaliteit en ondermijning kent onvoldoende samenhang en bestuurlijke borging, terwijl de Omgevingswet de provincies expliciet een coördinerende taak toebedeelt. Het is daarom van belang om draagvlak te creëren voor een gezamenlijke aanpak, waarin Gelderland en Overijssel samen met ketenpartners komen tot duidelijke prioriteiten, betere inzet van capaciteit en een steviger bestuurlijk handelingsperspectief. Hier wordt verder aan gewerkt in 2026.

In zaken waarin wordt opgeschaald naar strafrechtelijke handhaving werken de juristen van afdeling VTH samen met de boa's, waarbij zij adviseren en ervoor zorgen dat bestuursrechtelijke maatregelen aansluiten op het strafrechtelijke traject.

3.4 Juridische verzoeken

Een inwoner kan met een beroep op de Wet open overheid (Woo) een verzoek indienen om bepaalde informatie te verkrijgen. Ook kan een inwoner een handhavingsverzoek indienen.

Woo-verzoeken gaan bij de afdeling VTH vaak over complexe dossiers op het gebied van soortenbescherming en stikstof bij vergunningverlening, waarin grote hoeveelheden documenten en gegevens zijn betrokken. Het verzamelen, ordenen en beoordelen van deze informatie vraagt een aanzienlijke inzet van de hele afdeling. Daarbij moet ook een juridische beoordeling gedaan worden, welke documenten onder de reikwijdte van het verzoek vallen, en welke weigerings- en uitzonderingsgronden van toepassing zijn op passages in de documenten.

Handhavingsverzoeken vragen om een zorgvuldige juridische beoordeling binnen strakke wettelijke termijnen. De juristen van afdeling VTH beoordelen de reikwijdte van de handhavingsverzoeken, de toepassing van weigeringsgronden en de belangen van betrokken derden. Zij zorgen ervoor dat besluiten transparant en goed gemotiveerd zijn, wat bijdraagt aan vertrouwen bij inwoners en bedrijven. Bij handhavingsverzoeken op het gebied van soortenbescherming en stikstof gaat het vaak om complexe feitenpatronen en snel ontwikkelde jurisprudentie. De juridische beoordeling is daarmee arbeidsintensief, maar noodzakelijk om zowel natuurbelangen als rechtsbescherming van initiatiefnemers en omwonenden te waarborgen.

In onderstaande tabel staan de aantallen verzoeken voor afdeling VTH. In 2025 hebben we verschillende handhavingsverzoeken ontvangen over de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen. Aan de hand van deze verzoeken hebben verschillende telers een waarschuwingsbrief ontvangen. De verzoekers om handhaving hebben allen een voornemen, dan wel een besluit tot afwijzen van het handhavingsverzoek ontvangen. Op dit onderwerp is relatief weinig inzet geweest, met name gericht op wat gaat komen en bestuurlijke oordeelsvorming.

Tabel 13: juridische verzoeken aan de afdeling VTH

Verzoeken	Totaal	Afgewezen	Gehonoreerd/ uitgevoerd
Handhavingsverzoeken	197	178	19
Woo-verzoeken	84	0	84

De omgevingsdiensten ontvangen verzoeken met betrekking tot complexe bedrijven. In onderstaande tabel staan de aantallen. We zien een stijging van het aantal Woo-verzoeken bij vergunningverlening; een trend die ook landelijk te zien is. Het aantal Woo-verzoeken rond toezicht en handhaving bij complexe bedrijven is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Tabel 14: verzoeken complexe bedrijven aan de ODRA en ODRN

Verzoeken	Totaal	Afgewezen	Gehonoreerd	Lopend
Handhavingsverzoeken	14	10	1	3
Woo-verzoeken	37	1	35	1

Deel II resultaten per kerntaak

Deel II beschrijft de resultaten per provinciale kerntaak. Hier gaan we dieper in op onze wettelijke taakvelden. Per taakveld staan de cijfers van het aantal verleende vergunningen, het aantal uitgevoerde controles en het aantal overtredingen en het naleefgedrag.

4 Kerntaak duurzame ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer

De UH-taken binnen de kerntaak duurzame ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer zijn taken op het gebied van zwemwater, grondwater en luchtvaart.

4.1 Badwaterbassins

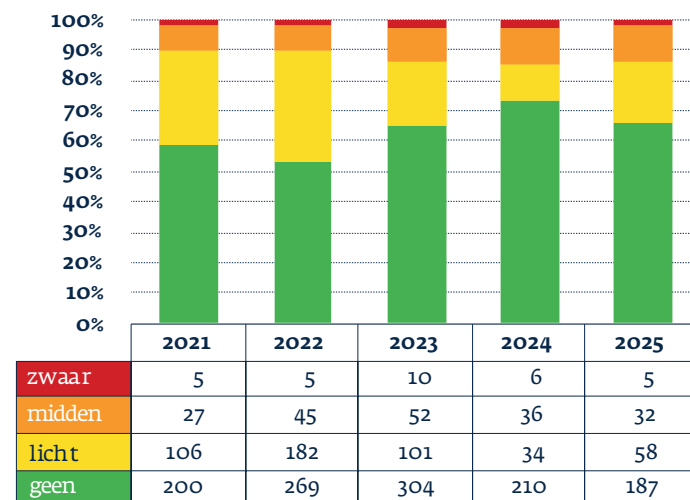
Tabel 15: vergunningverlening badwaterbassins

	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal maatwerkvoorschriften	2	4	39	-	-
Aantal meldingen	27	11	-	-	-

Tabel 16: toezicht badwaterbassins

	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal fysieke controles	238	230	424	433	383
Aantal administratieve controles	44	56	43	67	27

Figuur 1: naleefgedrag 2021 – 2025 badwaterbassins (aantal overtredingen)

Lichte overtredingen gaan over het niet juist bijhouden van het logboek (pH-metingen en aantallen bezoekers). Overtredingen in de categorieën midden en zwaar hebben te maken met de waterkwaliteit.

Toelichting

Sinds de ingang van de Omgevingswet op 1 januari 2024 zijn er nieuwe regels voor zwem- en badinrichtingen, waaronder aangescherpte en nieuwe parameters voor de waterkwaliteit van de badwaterbassins. Na een overgangsperiode is er in 2025 actief toezicht gehouden op sluiting van badwaterbassins bij het niet voldoen aan de waterkwaliteit op basis van de nieuwe regels. In de praktijk is gebleken dat in de eerste aanloop veel zwembaden moeite hadden om de zwemwaterkwaliteit op orde te krijgen en te houden. Vanuit toezicht zagen we dat het aantal meldingen van een overschrijding van waterkwaliteit toenam.

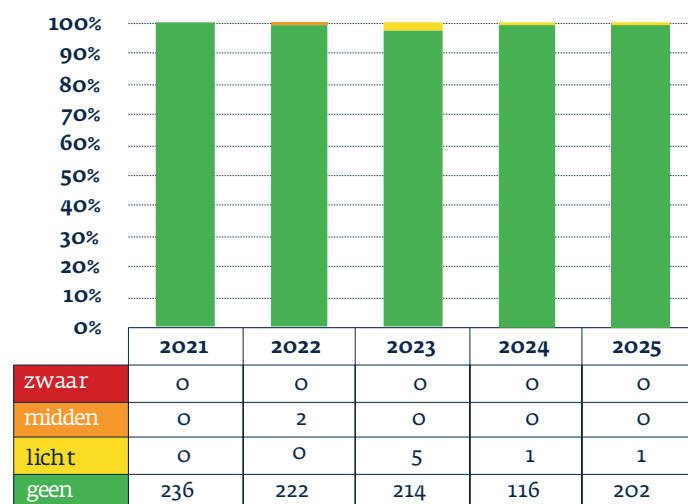
Inmiddels zijn er veel inspanningen verricht. Zowel vanuit de houders, de branche en het bevoegd gezag zijn er stappen gezet om te zorgen dat de badwaterkwaliteit verbeterd. Denk daarbij aan technische aanpassingen en voorlichting. De positieve effecten daarvan zien we inmiddels ook terug in een verbeterde waterkwaliteit. Daarnaast is er medio augustus 2025 een Expertgroep samengesteld om nog betere handvatten te bieden voor toezicht, uitvoeren en naleving van de kwaliteitseisen.

4.2 Zwemlocaties oppervlaktewater

Tabel 17: toezicht zwemlocaties oppervlaktewater

	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal fysieke controles	203	117	219	224	212
Aantal administratieve controles	0	0	0	0	25

Figuur 2: naleefgedrag 2021 – 2025 zwemlocaties oppervlaktewater (aantal overtredingen)

Als gevolg van de Omgevingswet moeten de beheerders meer eigen controles uitvoeren bij calamiteiten. Bij een calamiteit treedt een protocol in werking en de beheerders hebben een format ontvangen die zij vormvrij kunnen invullen met de informatie die voor hen van toepassing is. Hierdoor zijn zij beter voorbereid als er sprake is van een calamiteit (hoog water, laag water, dode dieren en dergelijke). Dit werkt goed, ze zijn ervan doordrongen wat ze moeten doen als dat nodig is.

4.3 Grondwaterbescherming

De VTH-taken voor grondwaterbescherming zijn verdeeld over de afdeling VTH van de provincie en de ODRA. De ODRA voert toezicht en handhaving uit en handelt meldingen af voor activiteiten binnen bedrijfslocaties in grondwaterbeschermingsgebieden, koude-warmteopslagvrije zones en boringsvrijezones. Daarnaast handelt de ODRA vergunningaanvragen en meldingen af voor activiteiten binnen bedrijfslocaties in drinkwaterreserveringsgebieden. Afdeling VTH voert de rest van de taken uit, onder andere voor activiteiten buiten bedrijfslocaties. In 2025 zijn we gestart met een evaluatie van de uitvoering van de opdracht aan de ODRA. De resultaten worden in 2026 opgeleverd. In 2025 is al wel geconstateerd dat de splitsing tussen de taken binnen en buiten bedrijfslocaties tot onduidelijkheid kan leiden bij initiatiefnemers.

Afdeling VTH

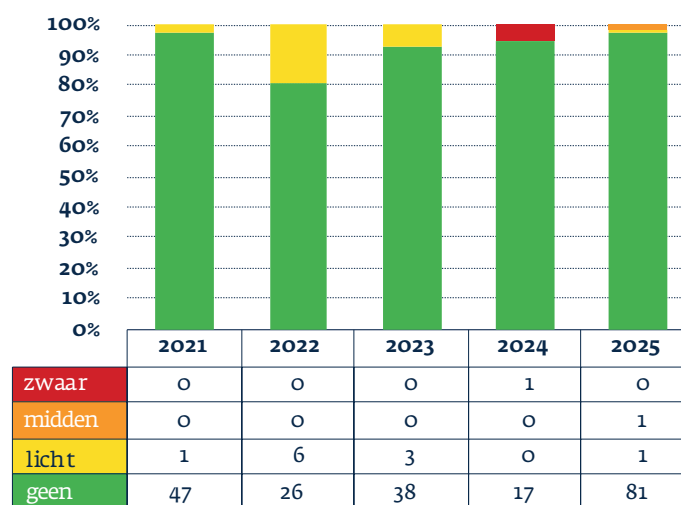
Tabel 18: vergunningverlening grondwaterbeschermingszones afdeling VTH

	2025	2024	2023	2022	2021
Aanvragen activiteit in beschermingszone	0	0	-	-	-
Aantal meldingen	80	72	-	-	-

Tabel 19: toezicht grondwaterbeschermingszones afdeling VTH

	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal fysieke controles	83	18	41	30	44
Aantal administratieve controles	0	0	0	2	5

Figuur 3: naleefgedrag 2021 – 2025 grondwaterbeschermingszones (aantal overtredingen) afdeling VTH

Controles vinden plaats op basis van verleende vergunningen en gemelde activiteiten. Daarnaast houden we gebiedscontroles. We hebben op dit moment te weinig inzicht in de activiteiten in de verschillende grondwaterbeschermingszones: activiteiten die verboden zijn, of waar een vergunningaanvraag of melding voor moet worden gedaan. De eerste stap is inzicht krijgen in de activiteiten die plaatsvinden. Het ligt voor de hand om te beginnen bij de activiteiten met de hoogste risico's, volgens de nieuwe risicoanalyse die begin 2026 is vastgesteld in de uitvoerings- en handhavingsstrategie.

ODRA

In 2025 is eerst de basis op orde gebracht. Bedrijfsgegevens zijn gecheckt (zoals contactgegevens en projectcodes) en er zijn procesafspraken gemaakt (zoals over de vereiste registraties en het opstellen van een bevindingenbrief). Ook zijn formats voor rapportages en brieven ontwikkeld. Verder heeft de ODRA contact met omgevingsmanagers van Vitens. Aangezien ondernemers onbekend bleken met de regels uit de omgevingsverordening is er vooral inventariserend toezicht uitgevoerd. De focus van de toezichthouders lag op het informeren en adviseren. Zo is bij de bevindingenbrief die de toezichthouder na de controle aan het bedrijf stuurt, een stappenplan toegevoegd hoe een melding gedaan kan worden (voorlichting). De voorlichting heeft een positief effect op het aantal tijdig binnengekomen meldingen.

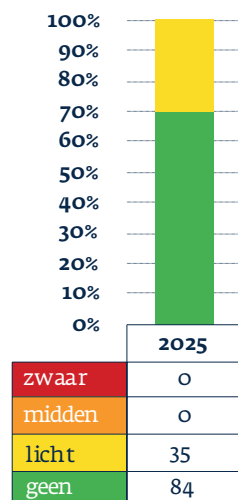
Tabel 20: vergunningverlening grondwaterbeschermingszones ODRA

	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal meldingen	17	-	-	-	-

Tabel 21: toezicht grondwaterbeschermingszones ODRA

	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal controles	137	22	-	-	-

Figuur 4: naleefgedrag 2025 grondwaterbeschermingszones (aantal overtredingen) ODRA

Het aantal controles per maand is gedurende het jaar opgelopen. Er zijn 137 controles uitgevoerd (80% van het afgesproken aantal). Wegens tekort aan toezichtcapaciteit bij de ODRA zijn niet alle afgesproken controles uitgevoerd. Uit de controles blijkt dat 75% van de gecontroleerde bedrijven voldoet aan de voorschriften. De geconstateerde overtredingen hebben vooral betrekking op het hebben, gebruiken of vervoeren van mest en schadelijke stoffen. In het derde tertiaal zijn de eerste meldingen bij bedrijfslocaties binnengekomen: 17 in totaal. In ca. 80% van de gevallen waren de uitgevoerde controles de aanleiding voor het doen van een melding.

Bij het toezicht is geconstateerd dat de omgevingsverordening onvoldoende direct werkende voorschriften bevat om het grondwater te beschermen. Sinds december is er overleg tussen ODRA en de provincie om te bepalen hoe maatwerk en specifieke zorgplicht als instrumenten ingezet kunnen worden om het grondwater te kunnen beschermen.

In de kaartviewer van de ODRA is een kaartlaag toegevoegd om de drinkwater-reserveringsgebieden zichtbaar te maken. Deze kaartlaag kan gecombineerd worden met bedrijfslocaties en bodemmeldingen die bij de omgevingsdienst bekend zijn. Voor drinkwaterreserveringsgebieden zijn 2 meldingen bij bedrijfslocaties ingediend. Het was de bedoeling daarvoor opleveringscontroles uit te voeren. Door de beperktere toezichtcapaciteit is prioriteit gegeven aan het uitvoeren van controles in grondwaterbeschermingszones.

4.4 Grondwateronttrekkingen en open bodemenergiesystemen (OBES)

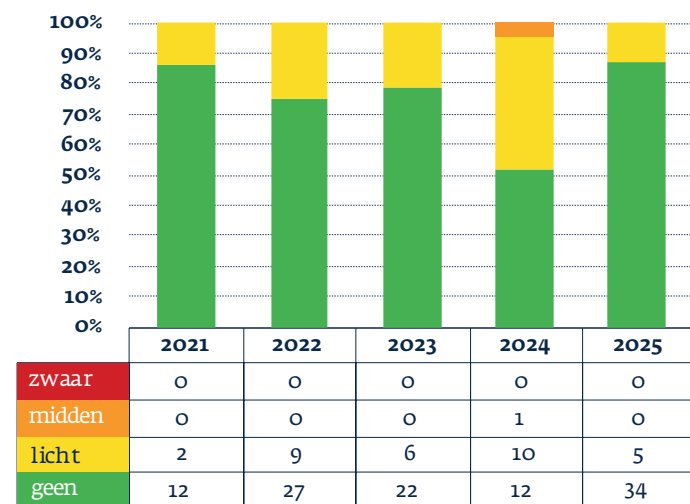
Tabel 22: vergunningverlening grondwateronttrekkingen

	2025	2024	2023	2022	2021
Aanvragen industriële onttrekking	1	3	3	5	0
Aanvragen OBES	24	18	31	25	8
Aanvragen drinkwater	2	1	2	0	4
Aanmeldingen m.e.r.	2	2	31	2	8
MER	-	1	-	-	-
Vragen/informatie	241	120	175	121	208

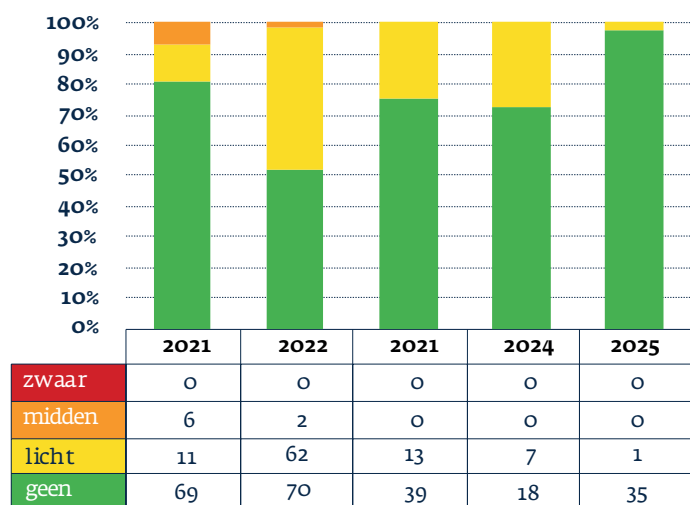
Tabel 23: toezicht grondwateronttrekkingen

	2025	2024	2023	2022	2021
Industriële toepassing					
Aantal fysieke controles	17	6	13	3	7
Aantal administratieve controles	22	17	15	33	7
OBES					
Aantal fysieke controles	22	13	15	6	4
Aantal administratieve controles	14	12	37	126	105
Drinkwater					
Aantal fysieke controles	0	0	0	0	0
Aantal administratieve controles	1	1	2	2	1

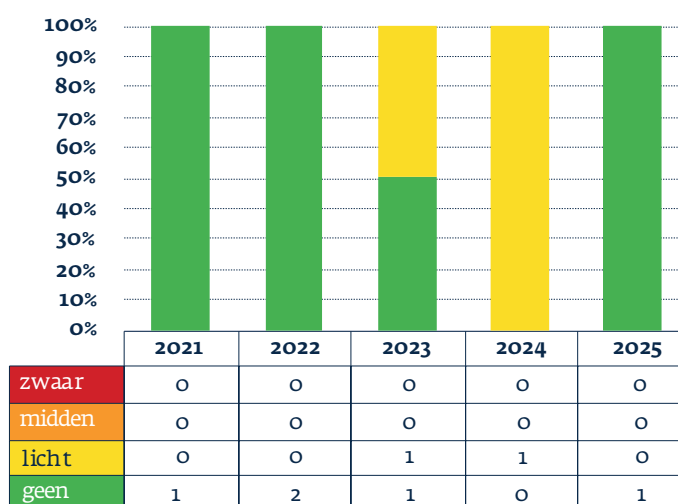
Figuur 5: naleefgedrag 2021 - 2025 industrie (aantal overtredingen)

Figuur 6: naleefgedrag 2021 - 2025 OBES (aantal overtredingen)

Figuur 7: naleefgedrag 2021 – 2025 drinkwater (aantal overtredingen)

In december 2021 hebben Provinciale Staten in het kader van het Regionaal Waterprogramma 2017 – 2021 motie 21M87 aangenomen om te zorgen voor waterbesparing bij industriële grondwateronttrekkingen. In 2025 zijn de bedrijven met de grootste onttrekkingen aangeschreven en is er in totaal ongeveer 4,5 miljoen m³ aan overruimte ingetrokken. In 2026 wordt het intrekken van overruimte geborgd in de werkprocessen. In bijlage 2 staat een overzicht van de onttrekkingscijfers en de ingetrokken overruimte.

4.5 Luchtvaart

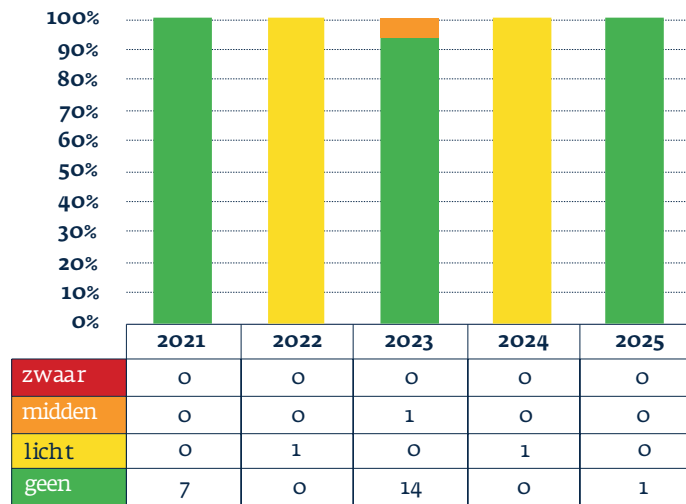
Tabel 24: vergunningverlening luchtvaart

	2025	2024	2023	2022	2021
TUG-ontheffingen	20	37	33	31	35
LHB	1	1	1	0	0
LHR	3	0	1	0	1
Vragen/informatie	90	101	94	51	53

Tabel 25: toezicht luchtvaart

	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal fysieke controles	1	1	1	1	4
Aantal administratieve controles	0	0	14	0	3

Figuur 8: naleefgedrag 2021 - 2025 luchtvaart (aantal overtredingen)

Het dossier luchtvaart is erg in beweging met de vernietiging van de vergunning Teuge, de politieke wens voor de komst van een traumahelikopter op Teuge en discussie rondom helihavens en onbemande luchtvaart. We intensiveren ons toezicht enigszins en gaan door met vergunningverlening conform het huidige beleid, in afwachting van het nieuwe luchtvaartbeleid dat eind 2026 wordt verwacht.

5 Kerntaak milieu, energie en klimaat

5.1 Complexe bedrijven

Bedrijfsactiviteiten kunnen effect hebben op de leefomgeving, bijvoorbeeld door de uitstoot van schadelijke stoffen in de lucht, geur, geluid, afval, energieverbruik, externe veiligheid en bodemverontreiniging. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd gezag voor complexe bedrijven, waar meerdere van bovenstaande aspecten tegelijk spelen.

5.1.1 Vergunningverlening complexe bedrijven

In deze paragraaf lichten we de stand van zaken rond de vergunningverlening door de ODRN toe, inclusief aandachtspunten die hier invloed op hebben. Het afgelopen jaar hebben we ons gefocust op de afronding van Wabo-procedures, snel oppakken van nieuwe procedures en voortgang houden op actualisaties.

In onderstaande tabel staat hoeveel zaken de ODRN in 2025 heeft afgerond. In totaal zijn er 325 milieuzaken en 383 BRIKS-zaken afgerond. Er is ook aan een groot aantal lopende zaken gewerkt. Deze zijn niet opgenomen in de tabel.

Tabel 26: behandelde activiteiten ODRN 2025

	Milieu inclusief Seveso*	BRIKS inclusief Seveso*	Totaal*
Afgeronde en afgebroken vergunningprocedures inclusief ambtshalve wijzigingen	94	214	308
Vooroverleg	32	19	51
Meldingen en informatieplichten	124	166	290
Actualisatietoetsen	19	n.v.t.	19
M.e.r.-beoordeling en -beoordelingsbesluit	7	n.v.t.	7
Goedkeuringsbesluiten	25	-	25
Ontheffingen stortverbod	32	-	32

*tussen haakjes de begrote aantallen voor 2025

Vergunningprocedures bevatten vaak meerdere activiteiten, waarvoor 1 besluit wordt genomen. Het aantal besluiten zegt dus niet alles over het aantal activiteiten dat is aangevraagd.

Wijzigingen kunnen onder de Omgevingswet niet meer eenvoudig met een melding worden gedaan, maar moeten ook met een vergunning worden geregeld. Toch was het aantal aanvragen milieu in 2025 minder dan voorgaande jaren. Het lijkt aannemelijk dat bedrijven minder aanvragen indienen vanwege de invoering van de Omgevingswet en het nieuwe Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO), maar ook economische omstandigheden, onzekerheid vanwege netcongestie of provinciaal beleid rondom stikstof kunnen van invloed zijn. Daarnaast is de hoogte van de milieulegges een aandachtspunt. Vooral voor kleinere bedrijven kan dit een belemmering vormen.

In 2025 was er een overbesteding op vergunningverlening milieu. Voor BRIKS-procedures, actualisatietoetsen milieu en ambtshalve wijzigingen waren meer uren nodig vanwege de inhoudelijke complexiteit en de nieuwe regelgeving. De kentallen voor deze producten zijn niet meer toereikend en zijn in het werkplan 2026 bijgesteld. Met name voor actualisaties was meer tijd nodig: vergunningen moesten worden aangepast van Wabo-regelgeving naar de Omgevingswet, en het aantal onderwerpen waarop een actualisatie plaatsvindt is toegenomen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het Circulair Materialenplan, de Kaderrichtlijn Water en de herziene Richtlijn Industriële Emissies.

Daarnaast hebben we veel aandacht gehad voor het afronden van lopende Wabo-procedures. Deze zijn voor 2024 al gestart. Aan het begin van 2025 liepen er nog 96 Wabo-milieuzaken. Hiervan zijn 40 zaken afgerond. Bij 49 Wabo-procedures zijn (ontwerp)besluiten ter inzage gelegd, waarvan er 35 procedures zijn afgerond.

Veel zaken vragen meer tijd dan begroot, vooral 5 complexe langlopende en bestuurlijk gevoelige milieudossiers. Bij deze procedures is het afgelopen jaar naar een afronding gewerkt. We hebben hiervoor onder andere de fast lane-aanpak ingezet.

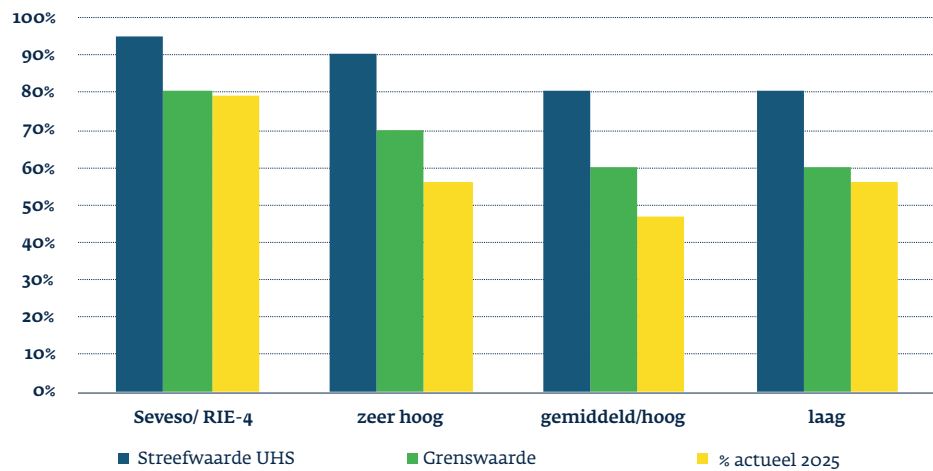
Programma complexe vergunningverlening

Binnen het programma is gewerkt aan projecten die uitvoering van vergunningverlening verbeteren en ondersteunen. Er zijn het afgelopen jaar onder andere zes fast lane-pilots uitgevoerd. Dit heeft de voortgang van de procedures bevorderd. Daarnaast is een advies geschreven over de voorwaarden van het succesvol toepassen van de fast lane-aanpak.

De afspraken uit het project Scherper aan de wind zijn verwerkt in de werk-instructie voor aanvraag behandelen. De implementatie van de afspraken vraagt om een cultuurverandering die we stimuleren door gerichte sturing op deze afspraken. Naast scherper aan de wind varen zien we overigens ook dat we in veel procedures afhankelijk van heel veel factoren waar we geen of zeer weinig invloed hebben. Ook dit bepaalt de tijdigheid van vergunningprocedures.

Actualisatietoetsen en integrale actualisaties

Figuur 9: actualiteit van de milieuvergunningen per risicocategorie in 2025
(% actueel van het aantal getoetste bedrijven)

We voeren regie op actualisaties door jaarlijks inzichtelijk te maken welke vergunningen moeten worden geactualiseerd en wat de voortgang is. Dit jaar is een flinke slag gemaakt om de data van bedrijfsgegevens en van actualiteit van vergunningen op orde te krijgen.

De behaalde percentages voor actualiteit van vergunningen zijn lager dan de streef- en grenswaarden voor de KPI actualiteit; alleen de waarden voor Seveso/RIE-4 worden (bijna) gehaald. Landelijk is de doorlooptijd van actualisaties ook een aandachtspunt.

De actualisatietoetsen starten doorgaans aan het begin van het jaar. Naast het programmatisch actualiseren, kunnen ook nieuwe BBT-conclusies, verzoeken van toezicht of wetwijzigingen aanleiding geven tot aanvullende actualisatietoetsen. Actualisatieprocessen kennen een langdurig verloop, mede doordat het lastig blijkt om bedrijven tijdig de benodigde gegevens aan te laten leveren.

Energiezuinigheid en duurzaamheid (toetsingsprotocol vergunningverlening bouw)

Er is een nieuw toetsingsprotocol voor de vergunningverlening van gebouwen opgesteld en in gebruik genomen. Het gaat om eisen ten aanzien van laadinfrastructuur (elektrische auto's), thermische isolatie en milieuprestatie (toe te passen bouwmaterialen). Het toetsingsprotocol heeft voornamelijk betrekking op de realisatie van nieuwe gebouwen.

Maatwerkeraanpak verduurzaming industrie

Het doel van de maatwerkeraanpak vanuit het Rijk is om te komen tot maatwerkafspraken met bedrijven die de meeste CO₂ uitstoten. Hiermee willen ze verdergaande (bovenwettelijke) reductie van met name CO₂ en stikstof bewerkstelligen. Deze maatwerkafspraken moeten in de omgevingsvergunning worden opgenomen. Gelderland heeft geen bedrijven die behoren tot de top 20 CO₂-uitstoters. Daarom was Gelderland nog niet meegenomen in de eerste maatwerkeraanpak. De aanpak is inmiddels uitgebreid, waardoor er ook 2 Gelderse bedrijven in aanmerking komen. Er zijn gesprekken gevoerd met bedrijven en bij één bedrijf heeft dat tot maatwerkafspraken geleid. Bij een ander bedrijf lopen nog gesprekken met het ministerie.

Coördinatie en functioneel beheer Risicokaart

De Risicokaart informeert burgers over de risicosituaties in hun woonomgeving. De ODRN beheert deze Risicokaart. Het gaat om het bijhouden en actualiseren van informatie over provinciale en gemeentelijke inrichtingen in het Register Externe Veiligheid (REV). Daarnaast adviseert de ODRN onder andere IPO en gemeenten in verband met het gebruik en de inrichting van de Risicokaart en de ontwikkeling van het portaal Risicokaart. Daarnaast is er een actuele Risicokaart beschikbaar voor professionals die werken in de ruimtelijke ordening, vergunningverlening, handhaving, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

5.1.2 Programma Complexe Handhaving

Sinds 2020 wordt het toezicht bij de complexe bedrijven (behalve Seveso en RIE-4) programmatisch aangepakt door de ODRA.

We hadden in 2025 de volgende prioriteiten en aandachtspunten voor het programma complexe handhaving:

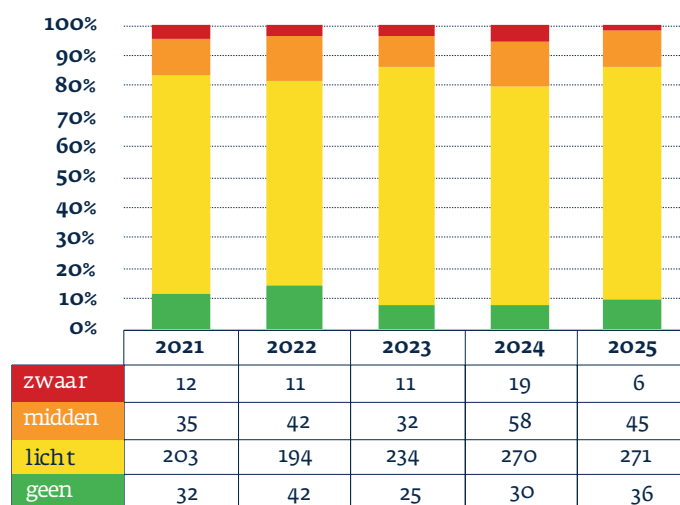
- aanpak ZZS (zie paragraaf 6.1.4)
- extra aandacht voor indirecte lozingen (zie paragraaf 6.1.4)
- meewerken aan gebiedsaanpak zoals in Nijmegen West/Weurt (zie paragraaf 6.1.4)
- het delen van kennis en het vastleggen van kennis en afspraken via bijvoorbeeld de brancheraanpak en toezichtplannen uitbouwen: hier is in 2025 extra aandacht aan besteed.
- datakwaliteit en eenduidig vastleggen van informatie in OpenWave: datakwaliteit en het delen van kennis is extra belangrijk wanneer er wisselingen plaatsvinden bij toezichthouders, specialisten en juristen.
- afstemming tussen afvalspecialisten en toezichthouders: de afgelopen jaren heeft de ODRA geïnvesteerd in ketentoezicht, (diepgaand) administratief toezicht en het ontwikkelen van instrumenten om beter inzicht te krijgen in de afvalstromen en risico's bij de afvalbedrijven. Deze afstemming blijft belangrijk.

Tabel 27: aantal bedrijven en uitgevoerde controles (inclusief Seveso en RIE-4) 2021 – 2025

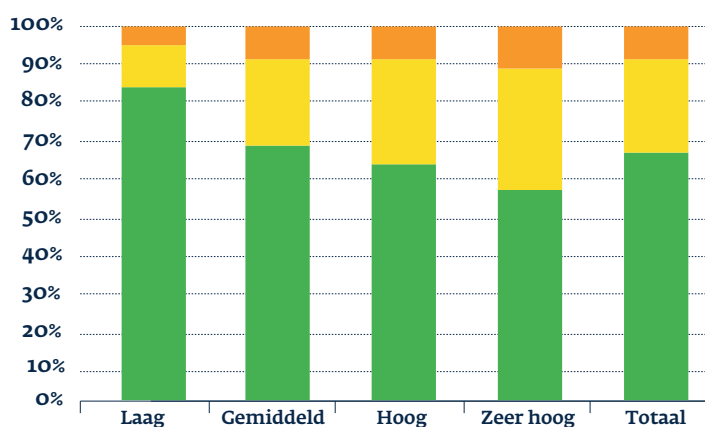
	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal bedrijven op 1 januari	205	214	224	224	217
Uitgevoerde geplande complexe milieucontroles en Seveso-inspecties	362	376	407	434	431
Gemiddeld aantal controles per bedrijf	1,8	1,8	1,8	2,0	2,0

Resultaten doelstellingen naleving

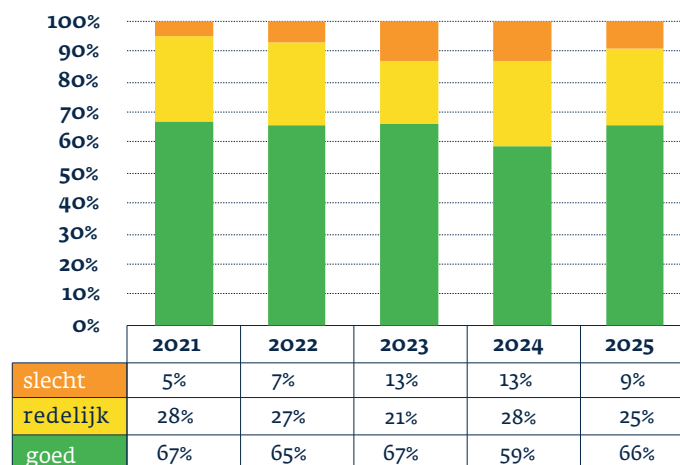
Figuur 10: naleving complexe bedrijven (exclusief Seveso) 2021 tot en met 2025 (aantallen overtredingen geconstateerd tijdens controles)

Figuur 11: percentage bedrijven (exclusief Seveso) dat goed, redelijk of slecht scoort via de KPI-naleefgedrag per risicocategorie

Figuur 12: percentage bedrijven (exclusief Seveso) dat goed, redelijk of slecht scoort met de KPI-naleefgedrag per jaar 2021 – 2025
Streefwaarde percentage dat 'goed' scoort = 75%, grenswaarde = 60%

In zowel 2024 als in 2025 is de systematiek die we gebruiken om deze KPI te berekenen enigszins aangepast. Er is een betere link gelegd tussen de beoordeling van overtredingen via de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) en het bepalen van de nalevingsscore met de KPI-naleefgedrag. Daarnaast is er de afgelopen jaren extra aandacht geweest voor datakwaliteit, waardoor de gegevens over overtredingen nauwkeuriger worden vastgelegd.

Aandachtsbedrijven, regiebedrijven en Bedrijf in Beeld

Aandachtsbedrijven zijn bedrijven met een complexe problematiek die worden benaderd door een projectteam en projectleider. Regiebedrijven zijn bedrijven met een specifieke VTH-problematiek of onderwerpen die tijdelijk extra aandacht krijgen, onder andere om te voorkomen dat ze aandachtsbedrijven worden. Via Bedrijf in Beeld beoordelen we jaarlijks ongeveer 25 bedrijven met een light scan om een goed beeld te hebben en te houden van de situatie rond bedrijven.

5.1.3 Seveso en RIE-4

Als een van de zes landelijke Seveso-omgevingsdiensten heeft de ODRN een speciale verantwoordelijkheid voor grote risicovolle bedrijven in de provincie Gelderland. Elk jaar zijn er wijzigingen in het aantal Seveso-inrichtingen of RIE-4-bedrijven. In 2025 waren er 39 Seveso-inrichtingen (bedrijven met meerdere locaties als 1 bedrijf geteld) en 7 RIE-4-bedrijven.

Elke Seveso-inrichting krijgt jaarlijks minstens 1 Seveso-inspectie. Bij alle geplande Seveso-inspecties is de ODRN aanwezig geweest. Daarnaast plannen we milieucontroles bij de Seveso-inrichtingen en RIE-4-bedrijven in toezichtplannen op basis van de UHS. De beschikbare capaciteit voor uitvoering van milieucontroles is gedurende 2025 verhoogd.

Tabel 28: overzicht controles Seveso-inrichtingen/RIE-4-inrichtingen

	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal Seveso-inspecties Gelderland	41	43	40	42	51
Aantal hercontroles Seveso	16	6	3	2	8
Aantal reguliere milieucontroles	51	31	55	60	43
Aantal hercontroles reguliere milieucontroles	15	6	52	41	39

Tabel 29: naleefgedrag (aantal controles en hercontroles zonder overtredingen)

Seveso-inspecties	Milieucontroles
63% van de 57 inspecties	77% van de 66 controles

Regiebedrijven en zorgbedrijven

Ook Seveso-inrichtingen en RIE-4-bedrijven kunnen worden aangewezen als regiebedrijf (zie boven). In 2025 hadden we twee regiebedrijven. Daarnaast kan een bedrijf onder de landelijke vastgestelde Seveso-werkwijze voor zorgbedrijven komen te vallen als het de Seveso-regels structureel onvoldoende naleeft en het inspectieteam verwacht dat de gebruikelijke interventie onvoldoende verbetering oplevert. In 2025 waren er twee zorgbedrijven.

Programma Seveso Oost

In het programma Seveso Oost werkt de ODRN samen met regiopartners Nederlandse Arbeidsinspectie, veiligheidsregio's en waterschappen met betrekking tot het uitvoeren van Seveso-inspecties. In het regionaal managementoverleg worden met deze partijen de planning, problemen van bedrijven, de zorgnotities van zorgbedrijven, wijziging methodieken van toezicht, aandachtspunten toezicht (focuspunten) en handhaving besproken.

Landelijke programma's

Wij dragen bij aan verschillende landelijke activiteiten die zijn afgesproken in de Meerjaren Afspraak 6 Seveso-OD's (MJA) en het Meerjarenprogramma Versterking Omgevingsveiligheid Seveso (MVO Cluster 1) en Seveso-plus. Deze landelijk aangestuurde projecten hebben verschillende producten opgeleverd zoals een handleiding zorgbedrijven met criteria. ODRN werkt mee aan diverse projecten.

Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV)

Het landelijke project Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV) heeft een behoorlijke vertraging opgelopen. We zijn hierin afhankelijk van externe partijen. We richten ons op het verder verkennen van de voordelen van de AADV en verder ervaring opdoen met het werken met DigiV voor vergunningverlening. De ODRN is aangesloten bij de werkgroep om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen. Er is nauw contact geweest met het ontwikkelteam van DigiV om technische mogelijkheden te bevragen en suggesties te doen. De ODRN zal actief betrokken blijven bij de digitalisering van de aanvraag en de vergunning van Seveso-inrichtingen en/of afvalbedrijven.

Financiële Zekerheidsstelling

Onder de Omgevingswet is het stellen van financiële zekerheid verplicht bij Seveso-inrichtingen en mogelijk bij afvalbedrijven. Landelijk is afgesproken in een pilotperiode van 2 jaar de werking van het instrument te toetsen. Voor het implementeren van de nieuwe regels rond financiële zekerheid wordt bij elke Seveso-omgevingsdienst een pilot uitgevoerd bij tenminste één Seveso-inrichting. De ODRN heeft dat ook gedaan.

De zes Seveso-diensten hebben eind december 2024 een memo opgesteld over de uitvoeringsproblemen en dit aangeboden aan het IPO. Het IPO heeft eind 2025 een evaluatie van de pilotperiode van 2 jaar laten uitvoeren door een adviesbureau.

De snelheid waarmee financiële zekerheid in vergunningen is opgenomen blijft landelijk achter bij de verwachting. Dit is het gevolg van hoge uitvoeringslast, de complexiteit van de berekening en terughoudendheid van het bedrijfsleven.

5.1.4 Aandachtspunten en projecten

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) (ODRN en ODRA)

Verminderen van emissies van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) naar lucht, bodem en water is een belangrijk aandachtspunt. Bedrijven met relevante emissies van ZZS naar lucht zijn wettelijk verplicht om deze emissie zoveel mogelijk te minimaliseren. Hiervoor moeten ze eens in de 5 jaar een vermijdings- en reductieprogramma (VRP) opstellen waarin ze aangeven welke stoffen verder kunnen worden verminderd of vervangen door stoffen die niet of minder schadelijk zijn voor mens en milieu. Een VRP voor emissies naar water is verplicht als daarvoor voorschriften in de vergunning staan. In 2025 hebben de ODRN (projectleiding) en ODRA gezamenlijk een projectplan ZZS Provinciale inrichtingen Gelderland 2025-2027 opgesteld en deels uitgevoerd. Belangrijke onderdelen daarvan zijn:

- inventarisatie stand van zaken VRP's en VRP-plichtige bedrijven;
- krijgen van ontbrekende VRP's;
- beoordelen VRP's;
- borgen van maatregelen en vastleggen van informatie in werkafspraken en een uniform rapportageformat;
- de continue monitoring van ZZS-gegevens in het zaakstelsel.

Alle afvalbedrijven zijn eind november gevraagd een VRP in te dienen, ook als ze daartoe nog niet verplicht zijn. In IPO-verband hebben we hierover landelijke afspraken gemaakt.

Indirecte lozingen (Kaderrichtlijn Water)

Er is steeds meer aandacht voor waterkwaliteit. Zowel vanuit Europese wetgeving in de Kaderrichtlijn Water (KRW) als vanuit landelijk beleid krijgen indirecte lozingen door complexe bedrijven steeds meer aandacht. Er moet een inhaalslag gemaakt worden om KRW-doelstellingen een prominenter plek te geven. De uiterste deadline van de KRW is 1 januari 2028.

In 2025 hebben we meegewerkt aan het opstellen van het Gelderse Programma Indirecte lozingen. Het doel van dit programma is om de UH-taken te intensiveren en te verbeteren, voor zowel gemeentelijke als provinciale bedrijven. Tegelijkertijd hebben we voor de complexe bedrijven al geïnventariseerd welke bedrijven mogelijk indirect lozen (KRW-stoffen, dus niet alleen ZZS) en of de vergunning moet worden geactualiseerd. De niet-afvalbedrijven zijn aangeschreven (80% heeft gereageerd) en de reacties worden beoordeeld door de waterspecialisten. De afvalbedrijven inventariseren we op basis van dossieronderzoek (50% geïnventariseerd). Een aantal inventarisaties moet nog worden afgerond in 2026, omdat bedrijven niet hebben gereageerd of omdat afvalbedrijven toch aangeschreven moeten worden.

Bij het (milieu)toezicht besteden we steeds meer aandacht aan het aspect indirecte lozingen. Een deel van de milieutoezichthouders heeft hiervoor aanvullende trainingen gevolgd. Er is een duidelijke relatie met de ZZS-problematiek, omdat veel ZZS via het afvalwater worden geloosd. Eind 2025 hebben we de omgevingsdiensten een aanvullende opdracht gegeven voor intensivering van het toezicht via een programmatische aanpak. Er is daarna gestart met het uitvoeren van de extra controles bij de complexe bedrijven.

Adviestraject reductie CO₂ en stikstof

Het doel van dit project is om inzicht te krijgen in welke industriële bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag piekbelaster zijn en welke emissies en depositie deze bedrijven veroorzaken op Natura 2000-gebieden. Van het grootste deel van de bedrijven onder ons bevoegd gezag is dit in beeld; voor 70 bedrijven waren de stikstofemissie en -depositie nog niet in beeld. In 2025 hebben we 59 van de 70 bedrijven beoordeeld en een advies opgesteld waarin gericht is geadviseerd om de CO₂- en stikstofemissie te verminderen. Bij 34 piekbelasters is begonnen met het adviseren over wettelijke en bovenwettelijke reductiemaatregelen en de mogelijk aanwezige latente ruimte. Er wordt ingezet op de meest kansrijke bedrijven, waar veel latente ruimte is.

Kennisontwikkeling, informatiebeheer en datakwaliteit

Datakwaliteit is belangrijk om datagestuurd te kunnen werken, analyses uit te voeren en op termijn meer met AI te kunnen werken. De ODRA heeft binnen het project “datakwaliteit” verder gewerkt aan verbetering van de datakwaliteit. Via interne controles wordt het juiste gebruik getoetst en zijn stappen gezet om informatie te corrigeren en aan te vullen.

De laatste jaren is door de afval- en dataspecialisten intensief gewerkt aan een datamodel voor de complexe afvalbedrijven om bij deze bedrijven meer datagestuurd te kunnen werken. Het is namelijk onvoldoende om alleen de voorzieningen bij de afvalbedrijven te controleren; het is ook essentieel is om de afvalstromen te monitoren. De rapportagetool van het model helpt de toezichthouder om controles doelgericht en efficiënt voor te bereiden. Signalen over mogelijke overtredingen worden sneller herkend. Het ontwikkelde datamodel wordt continu verbeterd en uitgebreid, onder andere door het toevoegen van externe data van ketenpartners. We maken hiervoor steeds meer gebruik van AI. Zo is in 2025 informatie toegevoegd over afvalverwerkingstarieven en mogelijke aanwezigheid van ZZS in bepaalde afvalstromen.

De ODRN heeft gewerkt aan het verbeteren van de gegevens van bedrijven in het zaakstelsel. Daarnaast is gewerkt aan het vastleggen van data en informatie benodigd voor de weergave van de nieuwe KPI's. Vanuit het project effectgericht werken is gewerkt aan een programmaplan en is een aantal pilots gestart om effectgericht te rapporteren. Hierbij wordt meer gekeken naar de effecten van de werkzaamheden op de leefomgeving, naast de output (zoals aantal verleende vergunningen).

Circulaire economie

Binnen het project Bouwen aan CE-huis van de ODRN hebben we op het gebied van zowel bouw als milieu pilots uitgevoerd voor vergunningverlening en toezicht. Zo hebben we in een toezichtpilot extra aandacht gehad voor afvalscheiding en -afgifte. Dit is ook voorbereid bij Seveso-inrichtingen. Op bouwgebied hebben we ons gericht op betere materiaalscheiding bij kleinschalige sloopprojecten. Ook hebben we twee rechtsoordelen opgeleverd, over de status van de toegepaste grondstof (afval of niet). Er is voor een Seveso-inrichting succesvol gewerkt met proefnemingsvoorschriften voor het gebruik van geretourneerde voorraadverf, waardoor op de inzet van nieuwe grondstoffen wordt bespaard. De ODRA en ODRN hebben inspraak geleverd op de inhoud van het Circulair Materialenplan (CMP). Ze onderhouden intensieve contacten in de regio met gemeenten, provincie, andere omgevingsdiensten en samenwerkingsverbanden zoals de Circulaire Raad en de Groene Metropoolregio.

Via de Circulaire Raad staan we vanuit de ODRN direct in contact met bedrijven en onderwijsinstellingen die binnen ons werkgebied met CE aan de slag gaan. De ODRA heeft met bijdrage van de provincie een eerste opzet ontwikkeld van de Circulaire WetWijzer. Ook is er actief informatie gedeeld met interne en externe stakeholders via een nieuwsbrief en diverse kennisplatforms.

Werkafspraken BRIKS

Vanwege de invoering van de Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) was het noodzakelijk om afspraken op uitvoeringsniveau te maken met gemeenten, omgevingsdiensten en de veiligheidsregio's over adviezen via het DSO, doorlooptijden, contactpersonen, afschriften van omgevingsvergunningen en het houden van toezicht op bouwwerkzaamheden te herzien. Met de afspraken is geborgd dat partijen elkaar tijdig vinden en dat de kwaliteit van vergunningverlening en toezicht geborgd blijft. De afspraken moeten nog worden omgezet in afspraken voor de ODGM.

Industrieterrein TPN-West

Naar aanleiding van het rapport Industrie en Omwonden van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (2023) is er extra inzet geweest op het industrieterrein TPN-West. TPN-West is het grootste binnenstedelijke industriegebied van Nederland, gelegen in de gemeenten Nijmegen en Beuningen, met ongeveer 450 bedrijven, waarvan de meeste onder gemeentelijk en enkele onder provinciaal bevoegd gezag vallen.

In 2025 heeft de ODRN onder andere vier keer met vertegenwoordigers van omliggende wijken overlegd over de uitvoering van UH-taken bij gemeentelijke en provinciale bedrijven. De ODRN is voorzitter van en coördineert dit wijkoverleg. Doel van het overleg is informatievoorziening omtrent vergunningverlening, het monitoren van klachten en zorgen omtrent luchtkwaliteit, gezondheid en overlast van bedrijven op TPN-West. De bewoners vinden de huidige werkwijze goed en willen hiermee doorgaan. Er wordt nog naar een meer diverse afspiegeling van de wijk gezocht. Ook is gewerkt aan een projectplan voor het herzien van de omgevingsdialoog voor TPN-West.

In 2025 zijn gesprekken gestart om het project breder te trekken. TPN-West fungeert hierbij als pilot, waarvan de lessen worden benut voor een bredere toepassing in de regio. De ODRN heeft samen met de ODRA gewerkt aan een emissiedatabase en aan de kaders voor een nieuwe omgevingsdialoog. Dit wordt in 2026 voortgezet.

Intensivering energietoezicht

In 2023 en 2024 hebben we intensiever energietoezicht uitgevoerd. Naast een eerste controle bij een bedrijf is er extra geïnvesteerd in het doen van hercontroles en het beoordelen van energieonderzoeken. Een goede beoordeling kan pas plaatsvinden als het bedrijf de informatie volledig aanlevert, wat vaak niet het geval is. In 2025 liepen hercontroles en vervolgacties door en ging de frequentie van het energietoezicht naar een regulier ritme.

Het toezicht op de energiebesparingsplicht heeft als gevolg dat er (sneller) energiebesparende maatregelen worden getroffen. Bedrijven krijgen beter inzicht in de mogelijkheden en een aanschrijving vanuit een energiecontrole zorgt voor een stok achter de deur. Uit energiebesparingsonderzoeken komen regelmatig maatregelen naar voren met een groot besparingspotentieel, maar hier is vaak een grote investering voor nodig. Daarom is er meestal een diepgaander vervolgonderzoek nodig voordat een besluit tot realisatie kan worden genomen.

In 2025 heeft de Rekenkamer Oost Nederland het onderzoeksrapport “Toezicht levert energie op” opgeleverd. Mede op basis daarvan is het “Meerjarenprogramma Energietoezicht complexe bedrijven 2026-2029” opgesteld. Toezicht bij bedrijven op het aspect energie is hierin een belangrijk uitgangspunt.

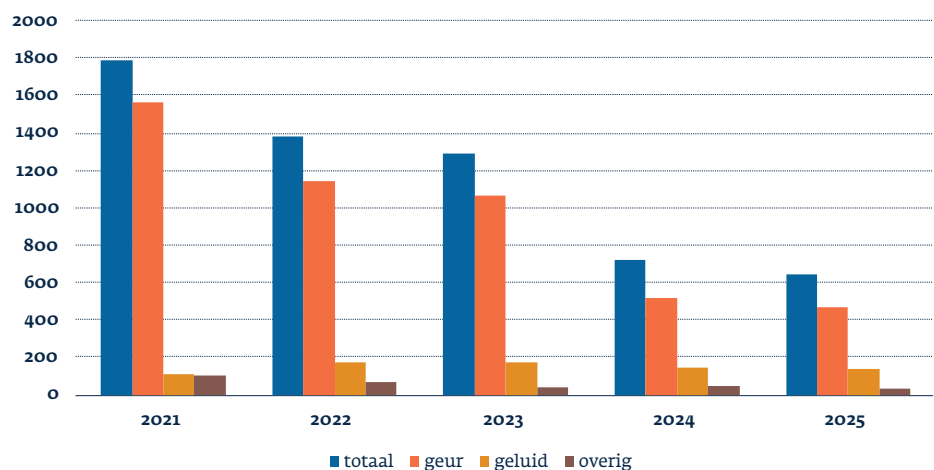
Transportcontroles

De ODRA voert jaarlijks transportcontroles uit in samenwerking met de politie en ILT. Dit gebeurt op binnenwegen, provinciale wegen en Rijkswegen binnen Gelderland. In 2025 zijn 134 vrachtwagens met afval, grond en bouwstoffen gecontroleerd, waarbij 88 overtredingen (62,9%) zijn geconstateerd. De transportcontroles leveren meer inzicht in de keten en waardevolle signalen voor de toezichthouders op de ontvangende afvalbedrijven op. Daarnaast zorgen de controles voor bewustzijn dat ontdoeners, transporteurs en ontvangende afvalbedrijven uitgebreid gecontroleerd worden, wat een positief effect kan hebben op de naleving van wet- en regelgeving.

5.1.5 Overlast door complexe bedrijven

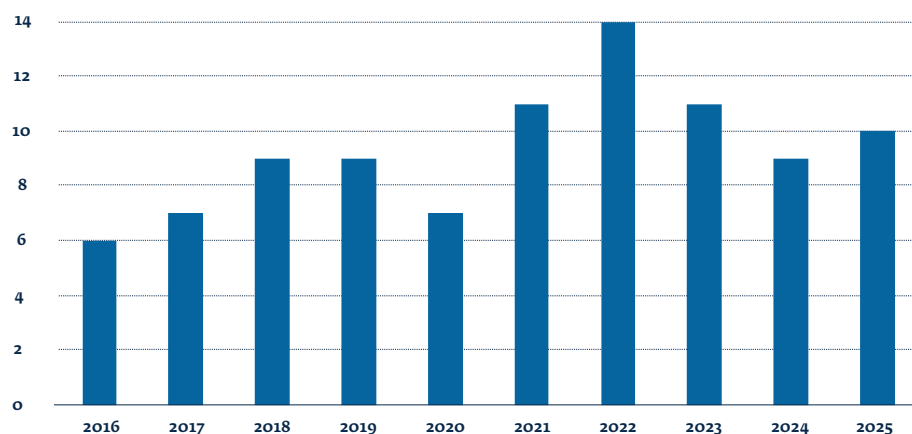
Bedrijfsactiviteiten kunnen overlast geven voor omwonenden of naastgelegen bedrijven. Soms ontstaat de overlast door overtredingen door het bedrijf. Dan treden we op. Het komt regelmatig voor dat niet direct duidelijk is of er sprake is van overtredingen of door welke bedrijfsactiviteiten en processen de overlast wordt veroorzaakt. Metingen en nader onderzoek door het bedrijf of door ons kunnen nodig zijn om inzicht te krijgen. Geuroverlast is al jaren de belangrijkste reden van klachten van bewoners in de buurt van complexe bedrijven.

Figuur 13: aantal klachten 2021 – 2025 per milieuaspect

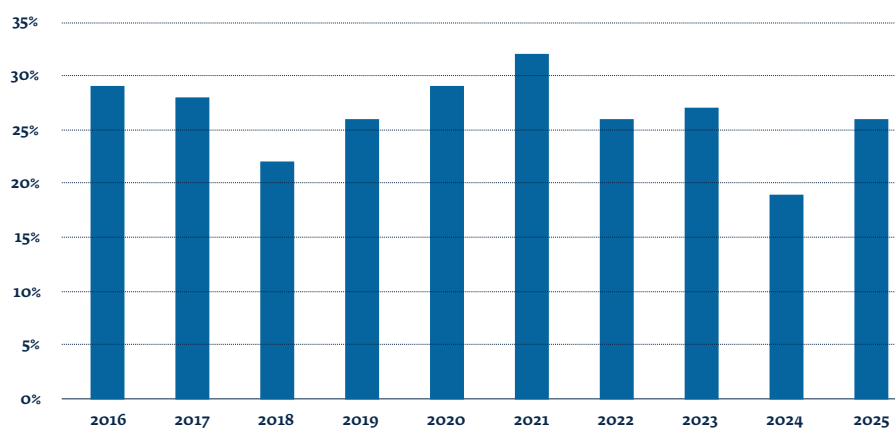

De daling in het aantal klachten in 2024 en 2025 ten opzichte van voorgaande jaren wordt deels verklaard door een afname van het aantal klachten bij bedrijven waarover veel klachtmeldingen binnen kwamen. Daarnaast is in 2024 een nieuw systeem voor klachtmeldingen in gebruik genomen door de Gelderse omgevingsdiensten. Mogelijk is met dit nieuwe systeem de drempel om een klacht in te dienen iets verhoogd. Dit wordt nader uitgezocht.

Figuur 14: aantal bedrijven met meer dan 20 klachten 2016 – 2025

Figuur 15: percentage bedrijven met meldingen van overlast 2016 – 2025

Het percentage bedrijven waarover 1 of meer klachtmeldingen worden gedaan fluctueert rond de 25%.

5.2 Ontgrondingen

Tabel 30: vergunningverlening Ontgrondingen

Ontgrondingen	2025	2024	2023	2022	2021
Vergunningaanvragen	23	15	13	18	25
Meldingen	26	31	20	28	35
M.e.r.-beoordeling	11	5	3	7	4
Besluiten coördinatie	2	0	0	0	2
Vragen/informatie	57	49	37	64	53

Tabel 31: toezicht Ontgrondingenwet

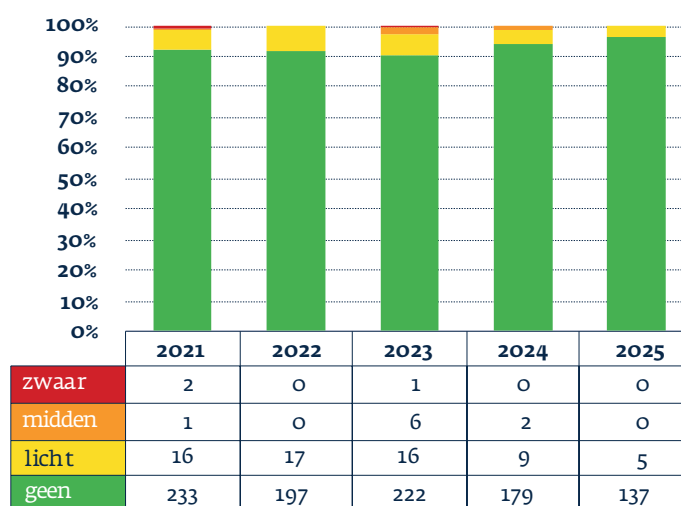
	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal fysieke controles	167	141	164	156	182
Aantal administratieve controles	58	49	81	59	76

Bij de uitvoering van de VTH-taken voor ontgrondingen toetsen en wegen wij alle aspecten en belangen die met een ontgraving/afgraving te maken hebben. Aanvragen zijn complex en uitgebreid omdat bij de besluitvorming veel belangen moeten worden beoordeeld. Dit alles vergt een zorgvuldige afhandeling van de aanvragen en adviezen hetgeen een vertraging van de termijnen tot gevolg kan hebben.

Ook voeren we het provinciaal ontgrondingenbeleid uit bij zand- en kleiwinningen (primaire winningen). Programmering heeft de leiding en betreft de afdeling VTH waar nodig. In 2025 is de aanpassing van het beleid gestart; naar verwachting wordt dit beleid in 2026 vastgesteld. We ontwikkelen een nieuw integraal beleid, dat uitvoerbaar is. De afdeling VTH draagt hieraan bij. Daarnaast hebben we in 2025 meerdere verzoeken om coördinatie van de vergunningprocedures ontvangen. De verwachting is dat deze verzoeken om coördinatie ook zullen toenemen. De termijnen van afhandeling worden niet altijd behaald omdat aanvragen niet volledig zijn of aanleiding vormen voor het verzoek om aanvullende informatie. Daarnaast moeten adviezen van externe en interne adviseurs en zienswijzen worden betrokken. We merken op dat we steeds vaker te maken hebben met maatschappelijke weerstand.

Er is door de provincie doorlopend toezicht op alle in bedrijf zijnde ontgrondingen. De frequentie en intensiteit van toezicht is afhankelijk van de soort winning (primaire of functioneel), omvang en doorlooptijd. We voerden in 2025 ongeveer 350 controles uit.

Figuur 16: naleefgedrag 2021 – 2025 Ontgrondingenwet (aantal overtredingen)

5.3 Bodemsanering

Onder de Omgevingswet zijn gemeenten het bevoegd gezag voor een groot deel van de bodemsaneringen. Meldingen die voor 1 januari 2024 zijn ingediend heeft de afdeling VTH afgehandeld volgens de 'oude' Wet bodembescherming. Voor een aantal (overgangsrecht-)situaties en bron-saneringen bij grondwaterverontreinigingen is de provincie nog wel bevoegd gezag.

Tabel 32: bodemtoezicht ODRA

	Streef- waarde	Grens- waarde	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal te controleren locaties	n.v.t.	n.v.t.	202	185	280	280	366
Controle bodemsaneringen	70%	70%	62%	65%	65%	71%	66%
Beoordeling evaluatie-verslagen bodem	95%	95%	100%	91%	81%	98%	89%

Het aantal te controleren saneringslocaties is nog niet heel veel verminderd, terwijl er rekening was gehouden met een daling. Dat betekent dat er meer locaties bleken te zijn die gecontroleerd moesten worden. Mede daardoor is het percentage gecontroleerde locaties minder dan de streefwaarde.

5.4 Speciale taak ODRN: hergebruik effluent

De EU-verordening met betrekking tot het gebruik van effluent van rioolwaterzuiveringsinstallaties (EU/2020/741) maakt het hergebruik van effluent afkomstig van rioolwaterzuiveringsinstallaties voor de irrigatie van landbouwgewassen mogelijk onder voorwaarden. De regels zijn in het Besluit activiteiten leefomgeving opgenomen, en aanvragen worden als regulier behandeld. Voor het aanbieden van dit effluent geldt een vergunningplicht. Er zijn 2025 geen aanvragen hiervoor binnen gekomen.

5.5 Storten buiten inrichtingen (Wet milieubeheer artikel 10.2)

De provincie controleert naar aanleiding van klachten en tijdens gebiedscontroles. In 2025 hebben we geen fysieke controles uitgevoerd.

5.6 Vuurwerkevenementen

Regels voor het afsteken van vuurwerk bij evenementen liggen vast in het Vuurwerkbesluit. Wij zijn het bevoegd gezag hiervoor. Evenementen kunnen buiten zijn (vuurwerkshows), maar ook binnen bij theatervoorstellingen of muziekoptredens (theatervuurwerk).

Tabel 33: vuurwerkcontroles

	Streef-waarde	Grens-waarde	2025	2024	2023	2022	2021
Uitvoering vuurwerkcontroles	75%	75%	69%	79,5%	73%	75%	70%

Tabel 34: activiteiten vuurwerk

	2025	2024	2023	2022	2021
Toezicht melding en ontbranding vuurwerk uitgevoerd	98	105	110	116	33
Ontbrandingstoestemmingen vuurwerk	60	48	58	51	35
Beoordelen meldingen	82 + 40**	84+ 25**	93 +30**	104	50
Totaal aantal evenementen	142	132	151	155	85
Klachten vuurwerk	5	6	6	5	4

** Beoordeling schietlijst: deze geeft een overzicht van al het vuurwerk dat bij het evenement wordt afgeschoten.

Er zijn in 2025 wat minder controles uitgevoerd dan gemiddeld. Aan de hand van een criterialijst met de risico's (opgenomen in de UHS) bepaalt de ODRA welke evenementen worden gecontroleerd. Op basis van deze risico-inschatting zijn minder evenementen gecontroleerd. In 2025 waren er vier droogteperiodes, waardoor er bij 16 locaties een beoordeling moest worden gedaan voor natuurbrandgevaar. Bij zeven locaties leidde dat tot extra maatregelen en bij 1 evenement kon het vuurwerkevenement niet doorgaan.

5.7 Stiltegebieden

In de Omgevingsverordening zijn stiltegebieden aangewezen. We gaan onderzoeken of de aangewezen gebieden nog voldoen aan de criteria en of hier wijzigingen in nodig zijn. Op dit moment is dit geen uitvoeringstaak voor de afdeling.

5.8 Cluster Meten & Advies

Tabel 35: uitgevoerde activiteiten Team Meten & Advies voor provincie Gelderland

	2025	2024	2023	2022	2021
Emissiemetingen	37	34	35	35	28
Geluidmetingen*	6	1	3	14	16
Monsternemingen	1	1	1	2	0
Advisering/beoordeling	82	75	78	70	95
Luchtkwaliteitsmetingen	6**	4	4	5	7

*Geluidmetingen worden gedaan door team Toezicht Bedrijven en Leefomgeving. **Er zijn 3 metingen uitgevoerd in het kader van het project mobiele meetstations.

Tabel 36: resultaten milieumetingen

	Streef- waarde	Grens- waarde	2025	2024	2023	2022	2021
Uitvoering geplande metingen	90%	75%	106%	87%	99%	97%	97%

Er zijn iets meer metingen uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland (35). Bij 11 metingen werd niet voldaan aan de vergunde eisen. De medewerkers van het team hebben in 2025 een methode voor PFAS-metingen ontwikkeld en de eerste luchtmeting uitgevoerd om de PFAS uitstoot vast te stellen.

In februari 2025 is het Cluster Meten & Advies gestart met luchtkwaliteitsmetingen met mobiele meetstations. Op verzoek van inwoners in Gelderland kan gedurende 6 maanden de lokale luchtkwaliteit gemeten worden met 2 mobiele meetstations.

Dronetoezicht

Sinds een aantal jaren kan het cluster dronevluchten uitvoeren als onderdeel van het toezicht. De dronevluchten worden in samenwerking met de milieutoezichthouder gepland. Omdat er in 2025 minder dronevluchten zijn uitgevoerd dan gepland, wordt er vanaf 2026 gewerkt met een structureel vliegprogramma.

Metingen stikstofemissies

Bij 25 bedrijven (inclusief Seveso en RIE-4) zijn stikstofemissies (NOx en/of ammoniak) gemeten op basis van de wet- en regelgeving milieu.

6 Kerntaak vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden

6.1 Natura 2000-gebieden

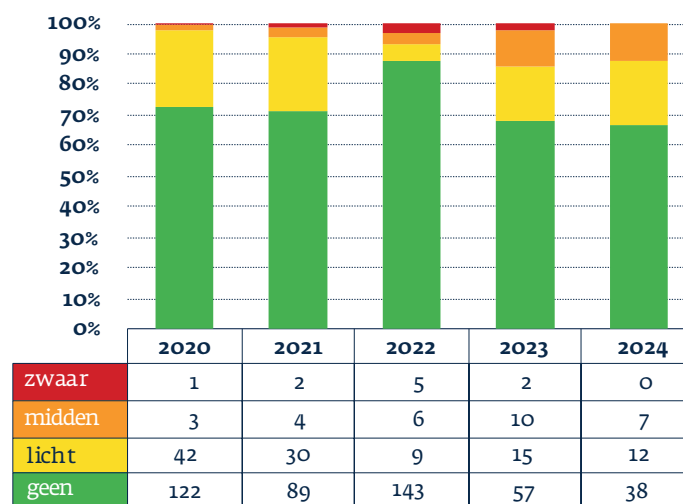
Tabel 37: vergunningverlening gebiedsbescherming

Gebieden	2025	2024	2023	2022	2021
Aanvragen gebiedsbescherming	339	186	131	291	489
Vragen/informatie (totaal natuur)	1287	1510	1309	984	1344

Tabel 38: toezicht gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal fysieke controles	52	78	155	104	159
Aantal administratieve controles	5	6	8	16	16
Klachten/meldingen (totaal natuur)	538	651	-	-	-

Figuur 17: naleefgedrag 2021 – 2025 gebiedsbescherming (aantal overtredingen)

Gebiedsbescherming gaat over activiteiten die effect hebben op Natura-2000 gebieden. We houden reactief toezicht op activiteiten die invloed hebben op Natura-2000 gebieden. Veel van dit toezicht wordt uitgevoerd door de ODRA. We maken onderscheid tussen interne beïnvloeding niet-stikstof, externe beïnvloeding niet-stikstof en beïnvloeding stikstof.

Voor stikstof hebben we een nieuwe inschatting gemaakt van het aantal vergunningaanvragen per jaar en daarbij een plan van aanpak opgesteld. Dit heeft geleid tot uitbreiding van capaciteit. Daarnaast heeft de afdeling geadviseerd bij verschillende onderdelen van de Versnellingsaanpak Stikstof (VAS), met name binnen de pijler VTH. We werken aan een compleet pakket aan maatregelen ten aanzien van stikstofreductie, waaronder het stikstofreductiegebied, de beleidsregels salderen en de interbestuurlijke afspraken die worden voorbereid vanuit de Aanpak Veluwe. We zijn aan de slag gegaan met het helpen van PAS-melders, met intrekkingenbeleid, betere probleemoplossing door handreikingen (met snellere vergunningverlening als gevolg), een verkenning rond een generieke oplossingen voor woningbouw, versnelde vergunningverlening rond netcongestie en een meer daadkrachtige omgang met nieuwe ontwikkelingen, met het oog op rechterlijke uitspraken en nationaal beleid die het vergunningenbeleid beïnvloeden.

6.2 Flora en fauna

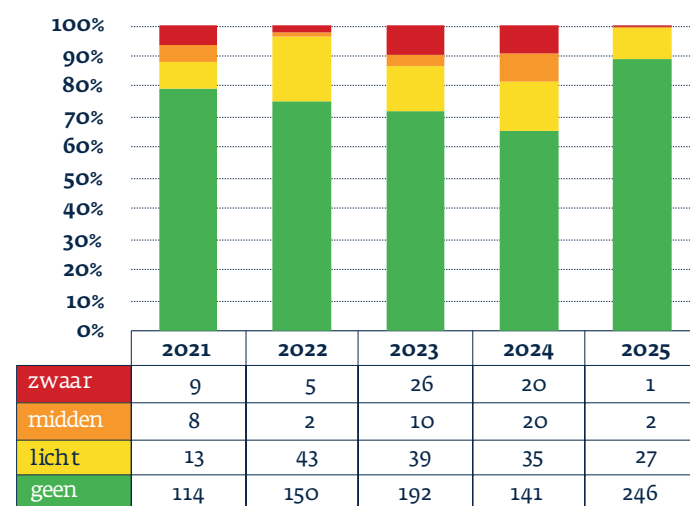
Tabel 39: vergunningverlening flora en fauna

Flora en fauna	2025	2024	2023	2022	2021
Aanvragen soorten	239	494	209	189	36
Aanvragen faunabeheer	0	10	6	5	10

Tabel 40: toezicht flora en fauna

	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal fysieke controles	260	198	256	174	137
Aantal administratieve controles	16	18	18	16	21

Figuur 18: naleefgedrag 2021 – 2025 soorten (aantal overtredingen)

In 2025 is de oude werkvoorraad vergunningverlening soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming vrijwel volledig weggewerkt. Er staat nog slechts een aantal zaken open waarbij het onderzoek nog loopt en het besluit nog niet genomen kan worden.

De werkprocessen rond flora en fauna zijn op dit moment volop in beweging. Zo is het gebruik van de generieke omgevingsvergunning ontwikkeld en zijn we het systeem van de soortenmanagementplannen (SMP) aan het doorontwikkelen. Er is gewerkt aan de afronding van handreikingen voor SMP's. In januari 2026 zijn de "Handreiking Soortenmanagementplan Gelderland fase 1" en de "Handreiking Natuurvriendelijk isoleren van particuliere woningen onder het pre-soortenmanagementplan" vastgesteld. In 2026 zal ook de Handreiking Soortenmanagementplan Gelderland fase 2 worden vastgesteld. Het gebruik van (pre-)SMP's en de generieke omgevingsvergunning is op dit moment volop in beweging. Deze instrumenten zullen naar verwachting de komende tijd meer gebruikt worden.

Verder is in 2025 extra juridische capaciteit ingezet voor de wolf, omdat de juridische positie van de wolf ingrijpend is gewijzigd. De Europese Unie heeft de beschermingsstatus van de wolf verlaagd van strikt beschermd naar beschermd. Als VTH volgen wij deze ontwikkelingen nauwgezet, en passen wij onze beoordeling van activiteiten en inzet van bevoegdheden aan zodra de nieuwe wettelijke regels in werking treden.

Toezicht soortbescherming en asbestsanering

Sinds 2023 doen de Gelderse omgevingsdiensten mee aan het project Asbestdaken en soortenbescherming, een samenwerking met de provincie in het toezicht op soortbescherming. De samenwerking liep in 2025 door en de scope is verbreed naar grotere projecten en langjarige afspraken. In 2025 is de opzet veranderd doordat de projectleiding is overgenomen door de ODVeluwe. Dit gaf wat opstartproblemen die in de loop van het jaar zijn opgelost. De aantallen afgesproken controles zijn uitgevoerd. Aandachtspunt voor 2026 is de compleetheid van de rapportages die soms beter kan.

6.3 Houtopstanden

Tabel 41: vergunningverlening houtopstanden

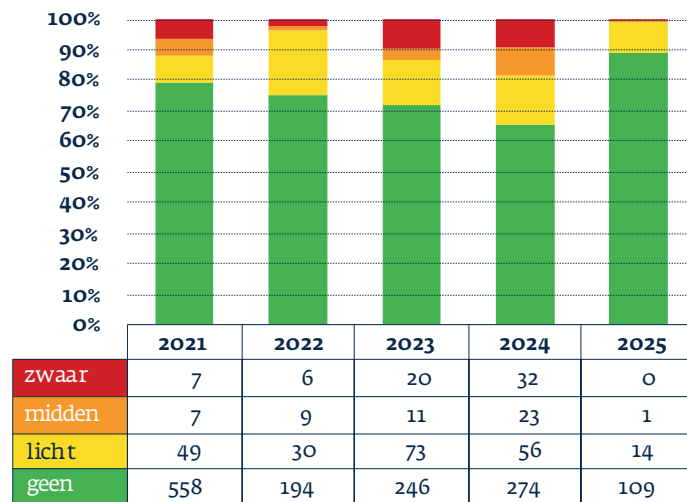
Houtopstanden	2025	2024	2023	2022	2021
Verlenen maatwerkvoorschrift	12	43	25	26	36
Kapmelding	307	486	337	-	-

Bij bepaalde activiteiten met betrekking tot houtopstanden is er een maatwerkvoorschrift nodig. Een onderdeel van de maatwerkvoorschriften is in veel gevallen de herplantplicht. Zo werken we aan het behoud van de houtopstanden en voorkomen we ontbossing binnen de provincie. Er waren problemen met het binnenkrijgen van aanvragen door communicatieproblemen tussen verschillende systemen, het administratief bijhouden van procedures was verwaarloosd en er waren complexe aanvragen. Daardoor hebben we in de meeste gevallen de termijnen (op papier) niet gehaald, maar wel oplossingen gevonden waarbij zowel ruimtelijke ontwikkelingen kunnen plaatsvinden, en ook het totaal areaal aan bomen behouden blijft.

Tabel 42: toezicht houtopstanden

	2025	2024	2023	2022	2021
Aantal fysieke controles	124	361	334	217	619
Aantal administratieve controles	1	24	16	3	4

Figuur 19: naleefgedrag 2021 – 2025 houtopstanden (aantal overtredingen)

Op dit moment gebruiken we satellietbeelden om illegale bomenkap te signaleren. Hier volgen controles uit. We hebben echter geen zicht of er sprake is van sluipend verlies van bomen. We verwachten hier eind 2026 wel inzicht in te kunnen bieden.

In 2025 is het toezicht houtoogstverbod gestart. Begin 2026 komt er een overleg over de actuele stand van zaken met nadruk op communicatie en wijze van optreden bij overtredingen.

Groene handhaving

De basis van de samenwerking Groene Handhaving is op orde via de uitvoering van het programma 2025-2028. De doorontwikkeling blijft wat achter mede omdat nog niet alle gemeenten zijn aangehaakt, zowel bestuurlijk als ambtelijk lopen er diverse acties om dit in 2026 verder te verbeteren.

7 Conclusies en aanbevelingen

ODRA en ODRN (ODGM)

Over het algemeen zien we dat de ODRA en ODRN de opdracht hebben uitgevoerd zoals omschreven in het uitvoeringsprogramma. Zo loopt de werkwijze van de ODRA en ODRN bij complexe bedrijven, met zo nodig aandachtsbedrijven en regiebedrijven, goed. Toezicht en handhaving worden adequaat uitgevoerd, we hebben tijdig inzicht in de problematiek bij de bedrijven en zoeken gezamenlijk naar oplossingen.

De prioriteiten uit het UP hebben in 2025 extra aandacht gekregen. Voor ZZS hebben de ODRA en ODRN verschillende initiatieven gebundeld tot een gezamenlijke projectaanpak die de komende jaren zal bijdragen aan het verminderen van de uitstoot van ZZS. Ook voor indirecte lozingen is de aanpak om te komen tot reducties en het daarmee op termijn het behalen van de doelstellingen concreter geworden. Het implementeren van de aanpak in het reguliere werk zal wel de nodige inspanning vragen. Verder hebben de ODRA en ODRN geïnvesteerd in het verbeteren van informatiebeheer en datakwaliteit. Met de fusie van beide organisaties wordt ook gewerkt aan de samenvoeging van de VTH-systemen.

We zien ook enkele aandachtspunten voor komende jaren. Zo hebben de ODRA en ODRN inmiddels de nodige ervaring opgedaan met het werken met de Omgevingswet, maar voorbereiding en uitwerking in meer complexe situaties kosten nog relatief veel (juridische) capaciteit. Daarnaast zien we dat bedrijven sinds de Omgevingswet minder aanvragen indienen. Het kan zijn dat onder andere economische omstandigheden, netcongestie, het milieubeleid (bijvoorbeeld stikstof) en de invoering en hoogte van leges hier invloed op hebben. We monitoren deze ontwikkeling.

De ODRN had in 2025 een overbesteding op vergunningverlening milieu. Met name voor actualisaties was meer tijd nodig: vergunningen moesten worden aangepast van Wabo-regelgeving naar de Omgevingswet, en het aantal onderwerpen waarop een actualisatie plaatsvindt is toegenomen. De overbesteding heeft er wel aan bijgedragen dat de ODRN is ingelopen op achterstanden, nieuwe procedures kon oppakken en voortgang kon houden op actualisaties. Wel blijft het halen van de wettelijke termijnen voor vergunningverlening een uitdaging. Vooral bij uitgebreide procedures wordt de termijn beperkt gehaald. Deze procedures zijn complex door meervoudige vraagstukken en afhankelijkheden van ketenpartners. De ODRN verbetert de samenwerking met ketenpartners en werken efficiënter in vergunningprocedures door een zakelijkere houding richting bedrijven (scherper aan de wind varen).

Afdeling VTH

Voor afdeling VTH blijft de tijdigheid van vergunningverlening een aandachtspunt. Dit komt deels door krapte op de arbeidsmarkt, maar met name ook door de ontwikkelingen rond stikstof en een toename van complexe aanvragen voor soortenbescherming. Voor stikstof zijn in 2025 stappen gezet binnen de Versnellingsaanpak Stikstof. Hiermee willen we vergunningverlening weer mogelijk maken en Gelderland 'van het slot' krijgen. Voor soortbescherming zijn in 2025 de achterstanden ingelopen. In 2025 is de oude werkvoorraad vergunningverlening soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming vrijwel volledig weggewerkt. Er staat nog slechts een aantal zaken open waarbij het onderzoek nog loopt en het besluit nog niet genomen kan worden. Voor nieuwe aanvragen onder de Omgevingswet is er nauwelijks achterstand, maar er kan nog niet met zekerheid gesteld worden of er voldoende capaciteit is voor het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. Verder is er in 2025 gewerkt aan handreikingen voor soortenmanagementplannen (SMP's). Deze handreikingen zijn in 2026 vastgesteld. Het gebruik van (pre-) SMP's en de generieke omgevingsvergunning is op dit moment volop in beweging. Deze instrumenten zullen naar verwachting de komende tijd meer gebruikt worden.

Voor grondwateronttrekkingen is in 2025 concreet uitvoering gegeven aan motie 21M87. De bedrijven met de grootste onttrekkingen zijn aangeschreven en er is in totaal ongeveer 4,5 miljoen m³ aan overruimte ingetrokken. In 2026 wordt het intrekken van overruimte geborgd in de werkprocessen.

Tot slot vormen datakwaliteit en -monitoring een blijvend aandachtspunt voor de afdeling. Gegevens met betrekking tot aanvragen en controles zijn niet altijd makkelijk uit de verschillende systemen te halen, waardoor inzicht in onder andere benodigde capaciteit en naleefgedrag niet vanzelfsprekend is. Hier moet in geïnvesteerd worden. Verder zijn begin 2026 nieuwe strategieën vastgesteld in de uitvoerings- en handhavingsstrategie, gebaseerd op de risicoanalyse die in 2025 is uitgevoerd. Deze strategieën moeten geïmplementeerd worden. Datakwaliteit is hiervoor een belangrijke randvoorwaarde.

8 Bijlage 1

Klanttevredenheid

De Gelderse omgevingsdiensten meten sinds 2017 de klanttevredenheid over de dienstverlening. Het doel van de meting is het verder verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening. Daarbij is het meten van klanttevredenheid voorgeschreven in de wettelijke kwaliteitscriteria.

8.1 Resultaten klanttevredenheid ODRN

Het klanttevredenheidonderzoek is uitgevoerd op 4 onderdelen: inhoud controlebrief, uitgevoerde controle, vooroverleg, en behandeling van omgevingsvergunningaanvraag. De resultaten zijn hieronder weergegeven.

Tabel 43: resultaten klanttevredenheid* ODRN

Onderdeel	Norm	2025	Aantal reacties
Inhoud controlebrief	80%	67% (91%)	15 (78)
Uitgevoerde controle	80%	80% (93%)	5 (81)
Vooroverleg	80%	100% (87%)	3 (70)
Behandeling omgevingsvergunningaanvraag	80%	92% (82%)	13 (127)

*De cijfers geven de klanttevredenheid met betrekking tot de provinciale taken weer; tussen haakjes staan de totale cijfers voor alle taken (inclusief gemeentelijke) die de ODRN uitvoert. Gemeentelijke taken worden hier meegenomen, omdat het aantal provinciale reacties laag is en dit daarom een vertekend beeld kan geven.

KPI	Streef-waarde	Grens-waarde	2025	2024	2023	2022	2021
Klanttevredenheid	80%	70%	85% (88%)	86%	-	-	-

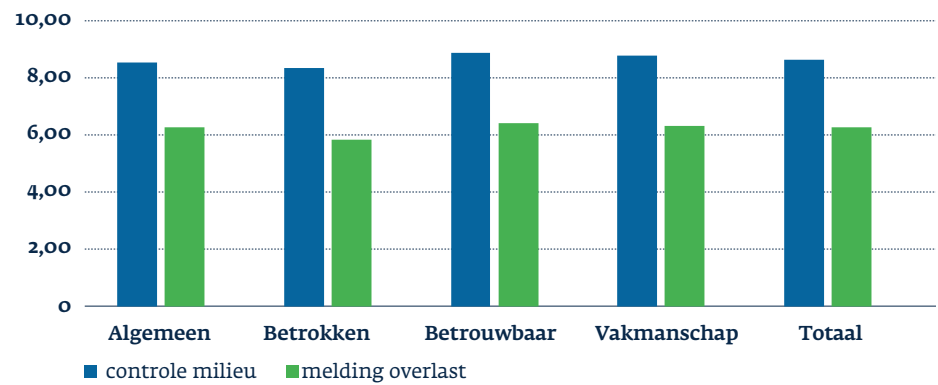
8.2 Resultaten klanttevredenheid ODRA

KPI	Streef-waarde	Grens-waarde	2025	2024	2023	2022	2021
ODRA: Klanttevredenheid toezichtbrieven	80%	70%	86%	82%	-	-	-
ODRA: Klanttevredenheid bij klachtenafhandeling	70%	50%	63%	60%	-	-	-

In 2023 is door de ODRA een andere manier van het meten van de tevredenheid over de dienstverlening geïntroduceerd. Hierbij is de tevredenheid over de wijze van dienstverlening los bevestigd van de tevredenheid over de uitkomst van een aanvraag, controle of ingediende klacht. Deze manier van werken geeft meer inzicht over het functioneren van de ODRA en over het effect wat een besluit of uitkomst heeft op de ervaring van de aanvrager, ondernemer of indiener. Daarnaast is het percentage tevreden mensen geconverteerd naar een rapportcijfer volgens algemene maatstaven.

In het onderstaande overzicht laten wij de resultaten over 2025 van de ODRA als geheel zien bij uitgevoerde controles en meldingen van overlast (klachten). De respons op de resultaten van alleen de provinciale taken was te laag om een representatief beeld te geven. De beschikbare reacties zijn vergelijkbaar met het ODRA-brede beeld. De klanttevredenheid bij meldingen van overlast is aanzienlijk lager dan bij uitgevoerde milieucontroles.

Figuur 20: Resultaten klanttevredenheid ODRA over uitgevoerde milieucontroles en meldingen van overlast

9 Bijlage 2 Onttrekkingen industriële toepassing provincie Gelderland

Houder	Vergund/jr (m³)	Ontrokken 2022 (m³)	Ontrokken 2023 (m³)	Ontrokken 2024 (m³)	Ontrokken 2025 (m³)	Benut 2022	Benut 2023	Benut 2024	Benut 2025	Ingetrokken overruimte	Aangepaste vergunning
1	1.200.000	945.916	935.374	923.806	889.206	79%	78%	77%	74%	254.000	946.000
2	250.000	8.345	22.418	47.435	18.338	3%	9%	19%	7%		
3	1.300.000	1.239.583	1.213.926	1.178.088	1.102.544	62%	93%	91%	85%		
4	175.000	142.900	153.930	162.946	162.764	82%	88%	93%	93%		
5	260.000	133.428	122.236	126.729	121.707	51%	47%	49%	47%		
6	880.000	377.226	397.644	377.768		43%	45%	43%		387.000	493.000
7	160.000	106.760	110.690	NB		67%	69%	NB			
8	275.000	353.251	367.212	422.565		128%	134%	154%			
9	700.000	429.976	680.482	498.854	341.548	61%	97%	71%	49%		
10	200.000	143.445	107.876	NB	241.918	72%	54%	NB		25.700	174.300
11	250.000										
12	162.000	115.900	48.330	34.330		72%	30%	21%		46.100	115.900
13	341.000	0	0	0		0%	0%	0%			
14	650.000	797.051	673.783	NB		123%	104%	NB			
15	800.000	502.203	486.372	533.979	561.877	63%	61%	67%	70%		
16	3.000.000	1.368.405	1.129.098	1.395.286	127.1371	46%	38%	47%	42%		
17	560.000	537.022	522.306	NB		96%	93%	NB			
18	1.070.000	903.981	818.375	812.203	777.455	84%	76%	76%	73%		
19	395.000	343.464	370.565	372.036	391.787	87%	94%	94%	99%		
20	40										
21	1.400.000	236.967	220.246	228.602	120.160	17%	16%	16%	9%	1.163.000	237.000
22	200.000	191.042	193.068	NB	137.008	96%	97%	NB		55.000	145.000
23	566.000	216.707	153.664	120.823	107.604	38%	27%	21%	19%	349.000	217.000
24	200.000	120.354	111.244	133.533	137.008	60%	56%	67%	69%		
25	350.000	282.012	263.284	140.657	265.051	81%	75%	40%	76%		
26	325.000										
27	500.000	0	3.210	0		0%	1%	0%			
28	900.000	448.503	426.053	457.955	420.583	50%	47%	51%	47%		
29	865.000	830.048	787.761	780.125	802.828	96%	91%	90%	93%		
30	480.000	380.525	410.462	423.683	415.040	79%	86%	88%	86%		
31	450.000	264.998	291.028	220.701	219.130	59%	65%	49%	49%	158.900	291.100
32	250.000	115.503	102.207	93.873	129.333	46%	41%	38%	52%		
33	775.000	761.753	748.078	768.744		98%	97%	99%			
34	564.000	363.613	314.924	292.498	257.387	64%	56%	52%	46%		
35	1.440.000	1.282.537	1.249.458	1.169.176	1.191.394	89%	87%	81%	83%		
36	241.400	115.391	107.828	111.292	119.252	48%	45%	46%	49%	66.400	175.000
37	327.000	80.592	95.370	98.594	99.358	25%	29%	30%	30%	27.000	300.000
38	240.000	215.931	193.510	159.922	205.658	90%	81%	67%	86%		
39	500.000	332.637	340.704	308.658	300.730	67%	68%	62%	60%		

Houder	Vergund/jr (m³)	Onttrokken 2022 (m³)	Onttrokken 2023 (m³)	Onttrokken 2024 (m³)	Onttrokken 2025 (m³)	Benut 2022	Benut 2023	Benut 2024	Benut 2025	Ingetrokken overruimte	Aangepaste vergunning
40											
41	400.000										
42	350.000	206.252	134.105	0		59%	38%	0%			
43	5.700.000	5.044.739	4.619.670	4.267.836	4.283.264	89%	91%	75%	75%	1.000.000	4.700.000
44	650.000	691.994	648.642	565.988	624.551	106%	100%	87%	96%		
45	2.500.000	1.574.601	866.000	27.216	36.104	63%	35%	1%	1%		
46	440.000	423.598	405.094	NB		96%	92%	NB			
47	493.000	335.572	54.221	NB		68%	11%	NB			
48	250.000	240.173	242.375	243.321	255.238	96%	97%	97%	102%		
49	220.000	162.762	159.440	134.515	114.965	74%	72%	61%	52%	57.000	163.000
50	1.770.000	648.888	645.188	644.576	508.579	37%	36%	36%	29%	770.000	1.000.000
51	624.000	365.146	473.456	500.041	495.231	59%	76%	80%	79%		
52	100										
53	325000	182	7.940	NB		0%	2%	NB			
54	255.000	104.527	104.478	103.019		41%	41%	40%			
55	360.000	120.261	94.530	78.646	60.949	33%	26%	22%	17%	130.000	230.000
56	181.000	84.319	62.612	82.897	92.877	47%	35%	46%	51%	66.000	115.000

10 Bijlage 3 Overzicht gebruikte afkortingen

BBT	Beste Beschikbare Technieken
B&B	bezwaar en beroep
boa	buitengewoon opsporingsambtenaar
BREF	BBT-referentiedocument
BRIKS	bouwen, reclame, in- en uitritten, kappen, slopen
BSBm	bestuurlijke strafbeschikking milieu
BUS	Besluit uniforme saneringen
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
GIR	Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte
GS	Gedeputeerde Staten
ILT	Inspectie leefomgeving en transport
IBP	interbestuurlijk programma
IPO	Interprovinciaal Overleg
KPI	kritische prestatie-indicator
LHB	Luchthavenbesluit
LHR	luchthavenregeling
LMA	Landelijk Meldpunt Afvalstoffen
LOB	last onder bestuursdwang
LOD	last onder dwangsom
mba	milieubelastende activiteit
mer	milieueffectrapportage
MER	milieueffectrapport
MJA	Meerjaren Afspraak / meerjarenagenda
NO	nader onderzoek
OBES	open bodemenergiesystemen
OD	omgevingsdienst
ODNL	Omgevingsdienst NL
ODR	Omgevingsdienst Rivierenland
ODRA	Omgevingsdienst Regio Arnhem
ODRN	Omgevingsdienst Regio Nijmegen
OM	Openbaar Ministerie
Ow	Omgevingswet
PAS	Programma aanpak stikstof
PS	Provinciale Staten
RIE	Richtlijn industriële emissies
RO	ruimtelijke ordening
RvS	Raad van State
SP	saneringsplan
TUG	tijdelijk en uitzonderlijk gebruik
UP	uitvoeringsprogramma
VRP	vermijdings- en reductieprogramma
VTH	vergunningverlening, toezicht en handhaving
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wbb	Wet bodembescherming
Wnb	Wet natuurbescherming
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
Woo	Wet open overheid
Wpg	Wet politiegegevens
ZZS	Zeer Zorgwekkende Stoffen

Provincie Gelderland

Markt 11

6811 CG Arnhem

Postbus 9090

6800 GX Arnhem

026 359 99 99

provincieloket@gelderland.nl

www.gelderland.nl